چونغر

سلیمان لایق

چونغر

سلیمان لایق

د افغانستان د علومو اکاډیمي

د ژبو او ادبیاتو علمي او تحقیقي مرکز

پښتو ټولنه

دوهم چاپ

۱۳٦۱

ناپایه چونغر

انسان دځه لپاره د طبیعت په پېچلې هستي کې دا ستوما نوونکي مزلونه لنډوي. دځه شي په لټه کې دی او ولي له پر له پسې منډو او هلو ځلو څخه لا س نه اخلي ؟

ژوند او په سړي کې د دوام یوه ناپایه تنده ، د هستېدو یوه مقدسه لمبه ، په نړۍ کې د ټولو رنګونو او آوازونو دهستېدو لپاره کار کوي،تر څو زموږ په کوچنۍ سیاره کې د پېروونو دسترې هستي او تر هغو د را چاپېر شوي ما حول غوښتنې او د نظم او توازن سنفوني پر مخ بوزي او هغه څه ته چې موږ لا سم نه پې پوهېږو کمال او جمال ورکړي .

د کوچني انسان منـــــډې او هـــلې ځــــلې د سترې هستۍ د رشد او تکــــا مل د رضابخشونکې جبر د ژوند ناموس دی. سړی نشي دربدلای او طبيعت نشي دربدلای.

د انسان تکل او تفکر، دهغه منډه او چيغه دستر او ناپايه طبيعت د دوام د ضرورت يوه برخه ده. دی ځان دهستوونکې په مـــقام کېويني، نګېري په ځان کې نه ځايېږي او لکه طبيعت ناپايه دی، رنګونه او عطرونه، آوازونه او پروازونه او هره هغه ښکلې جلوه چې د طبيعت په اجــــزاوو کې ځپې وهي، له ده څخه رازېږي او په ده کې ختمېـــږي، خو واقعيت داسي نه دی کومه منډه چې پيل شوې ده پای نــــلري. هيڅ برېښنا، هېڅ تالنده او هېڅ حرکت نه ختمېږي، يوازې خپـــله بڼه اړوي او په نوې بڼه او لا نوې بڼه کې ابدي جريان مومي.

ديوه کوچني اور اورکي چونجي دوزرونو رڼا او دګــــل پرپاڼه ديوې پرخې د ځاځکې ځلا پای او انجام نلري. بلکې د هستۍ په لويه غېږه کې له يوې جلوې څخه بلې ته او له بلې نه بلې ته ځای بدلوي او د ترکيب او تجزيې په ضروري خلود کې د ابديت پر ناپايه واټ باندې لار وهي او د بې انجامه مقصد خواته ور ځغلي.

هغه تاو او تودوخه چې په ما کې دچونغر کوډګـــرو جلوو را پيدا کړې ده، د همدې ابدي جبري تکل او ددې نه تما مېــــــدونکي ترکيب او تجزيې د بهير دپر له پسې ځپو د لايتناهي ځاځکو يو واحد فرد دی. داسي فرد چې کله لکه او ښکه د غمونو او دردونو راز سپړي او کله لکه شبنم د ګلپاڼو په رنګينه غېږ کې رغړي.

چونغر ځاځکی دی خو لکه زه، لکه انسان ناپايه دی. هغه به ترکلونو کلونو زموږ دشېبې رنګونه او عطرونه د مستقبلونو له را غوړېدونکو رنګونو او عطرونو سره ترکيبوي او نن ته به په سبا کې دوام ورکوي.

سليمان لايق

۱۳۶۱ر۵ر۲۵

د زړه آواز

زما وطنه

اې زمـــــا ښـــــکلي وطنه زمـــــا تنه
زما کوره، زما گوره، زما عــــدنه
چې ناارام شم ته مې ویاړې، ته مې نازې
ستا زانـــــگو د باباغېږ د مـــور لمنه
زما په ډډو دگلانــــــو پا لنگ لگي
که هر څومـــره د ستا خاوره شي اغزنه
په دروکې، په سیندوکې، په رغوکې
په هر گام کې دې د ژوند سندره پلنه
هره تیږه دې له شور او زوره ډکه
د فـــــرنگ د یرغـــــلو دندان شکنه
ستا په ښنو کې سپېلنی شم ویاړنی شم
اې زمـــــا ښـــــکلی وطنه، زما تنه !!!

د پښتو کوره

اې د اشيا تاجه د لرغونو عظمتو کوره
گران افغانستانه، د زړه سره، د پښتو کوره
مينه دې خوځېږي زما په شعر کې ځپې ځپې
اې د لوړو غرونو او سيندونو او درو کوره
ستا په طبيعت کې، طبيعت هم رزمي شوی دی
اې د سېلاوونو او واورينو توفانو کوره
هره لوښته خاورې دې کتاب کتاب خبرې دي
اې د روايــاتو، مذهبو او ترانــو کوره
ښــاد دې يې، آزاد دې يې، ودان دې يې!
کور دامنيت دې يې، کعبه دهر افغـــان دې يې!

زلمي ته

راوزه، له دردو او ارمـــــانو سره راوزه
له عـــلم او له کتاب او له فکرو سره راوزه

له گوټ دا نزوا نه چې کلونه پکې ناست وې
د ژونـــــد د حقیقت له فلسفو سره راوزه

فرصت د ځغلېـــدو بیا زمانې درته در کړی
میـــدان د امتحان ته له جلـــوو سره راوزه

غـــــوړونه له زړو زړو خبرو سترې شوې
له نویو مضمـــونو او ترانـــــو سره راوزه

ددې ښـــکلي وطن دنیمـــگړتیاوو تلافي ته
له عشق او له وفــــا او نهضتـــو سره راوزه

اې ځــــوانه اې افغـانه اې دعصر رازداره
له بشپړ حـــرارت او له لمبــــو سره راوزه

د ملګرو کاروان

په په مشرق کې بیا روان دی توفان ورو ورو
ځکه خوځي مې په زړه کې ارمان ورو ورو
دافغان دوحدت سېل راروان شوی
پرې ډوبېږي وطني پرنګیان ورو ورو
د ژوند باد له اباسینه راخوځېږي
خوځوي د باغ د حورو زلفان ورو رورو
بیا په زړه د هندو کش کې اور بلېږي
ترې تاوېږي دوطن پتنګان ورو ورو
نه پوهېږم زمانه په څه تدبیر ده
چې را باسي له رمې نه لېوان وروورو
له ناوې دآباسین ترآمو سینه
راغوړېږي زما دهیلو ګلان ورو ورو
دا ویران ویجاړ وطن به ګلستان شي
چې پې اوري زما داوښکو باران ورو ورو
زړه مې ځکه دوصال له میو مست دی
چې ځوځېږي د ملګرو کاروان ورو ورو
د «لایق» د سینې تاو به بهر نشي
څوپاخه شي دغه نوي ځوانان ورو ورو

د خولو باران

ژړوي مې تېر يادونه د شباب
زه که څه يمه د غرونو ځيږ افغان
يو ځل دومره مهلت را کړه چې اوبه کړم
ستا د شونډو په شربت تږی ارمان
پړېږده پړېږده چې راوسپړي ګلونه
دا تېره تېره اغزي د بيابان
که لا سونه د باغوان وای خو ځېدلي
لا په خوابه دابېديا وه ګلستان
هره لوېشته يې دميني منزلګاه وه
داوطن چې اوس لوڅ شوی په دا شان
هره تيږه د وطن بچو ته ژاړي
خو افسوس چې څوک يې نه اوري فغان
دلړمو او مارانو په ځای پړېږده
پرې خواره شي سندر غاړي بلبلان
هره څنډه به يې رشک د فردوس شي
که پې سم شي د خولو ګرم باران

د پسرلي دېوې

دا اورونه په بېدياوو کې بلېږي
که د سرو گلو غوټۍ دي چې غوړېږي؟
د خاتولو قافلې دي راروانې
که د سرو میو پیالې وېشلې کېږي؟
نوي نوي قوتونه، آرزوگانې
په رگو د بزگرانو کې نڅېږي
څوانه گوره چې فرصت درنه لاړ نشي
زمانه انتظار نه باسي تېرېږي
د وطن فضا هوا او د ښتې غرونه
د زلمو له ارمانو سره سمېږي
زمانه به پرده پورته کړي له کاره
د زاهد زړگی که چوي که ويلېږي
چې په سر کې يې هوس د مستۍ نه وي
هغه کام نه پورته کېږي، نه رغېږي

پسرلی به نوي زېري راوړي
چې د فکر مسیحا پکې خوځېږي

دپنجشیرباز

ځـــومره زړوردی دا دغـــرونو د پنجشیرباز
زړه له زمـــري باسي په منــگولو دا سرتیرباز
ما دخنـــج[1] د پا سه په ډبـــروکې لید لی دی
یوه رپ کې د ستـــرگو، له نطره شي بیا تیرباز
زور یې دسیلاب ، منډه بریښنا ، حمله یې تندرده
سترمظهــر دخلکـــو دقدرت دی دغه هیرباز
ژرنده دآسمان یې که د سرپه کـــاسه وگرزي
تیټ به نشي چـــاته دا مغـــروردغه دلیرباز

---

۱ ــ په پنجشیر کې یوه دره ده .

دکباب بوی

زړه مې په دردو کې بنا کړی پېچ و تاب
نه پوهېږم اور دی، که جنون، که انقلاب
اوري له قلمه مې دردونه په خبرو کې
وایه ناصحه څنګه بند کړم دا حساب
ورانه میخانه کړې نه پوهېږم څه پې شوي دي
ولي پکې نشته نه ساقي او نه خراب
نه دلته په جوش او په مستۍ کې څوک نڅا کوي
نه پکې مطرب شته نه مَلګري نه رباب
نه هغه صوفي شته چې صفا د بایزید لري
نه هغه شیطان شته چې آدم یې که خراب
لارې د مسجد او میخانې دواړه تړلې دي
نشته دی توفیق نه دثواب نه دعذاب
نه په دې چمن کې یو شین ډکی د ګیا وینم
نه په دې بستان کې یو بلبل او یا ګلاب
زړونه یا سینې دي د حرمان په لمبو سوې دي
بوی که چېرې جګ شي د وریت شوي یا کباب

پښتون زلمی ته

گرزه مـــــــلا تړلی له وســـــلو سره
جـــــار دې شم زلمیه له پښتـــــو سره
زړه د دښمنـــــــانو دې لـــړزانده وي
ستـــــا د شجاعت له زلـــــزلو سره
خـــــاوره د وطن بې میـــو مسته ده
ستـــــا داحساساتو له ځپـــو سره
زما قـــــلم او ژبه د تر خـــاورو شي
سم که نشي ستـــــــاله قد مـــو سره
پل کېږده چې ستـــر ګې درته کېږدمه
زړه ســـــره، له سر او له لېمـــــو سره
فخر کوه خـــــانده چې در جار شمه
داوطن د تـــــادی لوړو غـــــرو سره
ګرمه کړه ګــــــرمي دخپلوا کۍ پسې
اې د اور بڅـــــــر کې له لمبـــــو سره
باز که ستـــــا په کور بې ځایه والوزي
وبه سوځي ځـــــــاله له بچـــو سره
جاردې شمه، جاردې شمه، جار دې شم
جـــــار دې شم زلمیه ،له پښتـــو سره

زړورزړه

که لايق د خپل هيواد وفادار نه وای
هسې رنګه به هېر شوی او خوار نه وای

که مې زړه د زړورو په لار نه تلای
هر طرف به پې د تورو ګوزار نه وای

که مې غږ د خلکو نه وای اوچت کړی
د تورونو په چپا و به آزار نه وای

شاعری ته به مې لاس نه و ور وړی
که مې قام سره د زړه اختيار نه وای

زمانې که زما درد وای ازمويلی
هسې رنګه به ساکت او کرار نه وای

ما به څله زړه نيوو د اور لمبو ته
که له ژوند سره مې خيال د قمار نه وای

قافله

بې مطلبه بې مطلوبه هره خوا وهي ګامونه
نه پوهېږم کوم پلو ځي دا زموږه کاروانونه

په دې ګڼې قافلې کې نه مجنون شته نه لیلا شته
چاته یوسو ارمانونه ، چاته وژاړو غمونه

په دردو یو اخته شوي ، نه طبیب شته نه دوا شته
ثه بې ځایه کتهېد لي دا زموږ زاړه دردونه

کاشکې نه وای یو ځای شوی له دې ورانې قافلې زه
یا بدله وای دا ځمکه او یا نور وای دا کلونه

ویښ به نشي دغه قوم که نغمه شم سر تر پایه
که رباب غوندې ګویا شي د لایق د زړه تارونه

د خلکو بيرغ

د فکر په ټالــــــونو کې زنګيــــږمه زنګيږم
د غم په دريابــــــونو کې غرقيــږمه غرقيږم
چې وينــــــو د بې دردو کې ونشوم لمبېدلی
په اوښــکو کې مې پرېږدي چې لمبيږمه لمبيږم
ناصحه زما لمبو ته غرض مه کړه غرض مه کړه
ما پرېږده پخپل اور کې چې سوځيږمه سوځيږم
آدم يم د درخو په لــــور بې واکه بې اختياره
روان يم په دې هيــــله چې رسيــږمه رسيږم
د قوم په دماغ کې چې کــوم نوی توفان راشي
د شعر په جـــــامه کې زه نخيــــږمه نخيږم
د خــــلکو د قدرت په لاس لوېد لی يو بيرغ يم
د دوی په احساساتــــو کې رپيـــږمه رپيږم
زه څه يم دا اولس دی چې هر لورې ته مې بيايي
د دوی تر ارادې لانـــــدې خوځيږمه خوځيږم

د عصر ساز

بیا ساقي راغلی ترخــــو میو ته بلل کوي
اوریې په پیـــالو کې اچولی ازمویل کوي

ساز نن بل آواز، بله نغمه، بله مــــزه لري
عصر زېږولی د ذوقـــونو سمـــول کوي

فصل د گلونو د اشیا په لـــوړو غرونو کې
غلی خو ځېدلی د کامـــونو خوځول کوي

خوند د زاهـــدانو له تقوا څخه وتلی دی
زهـــد ریایي شو د زهـــادو شرمول کوي

دا بـــلاا نسان بیا په رگـــو د کائناتو کې
ورو ورو لگیا شوی د اسرارو لټول کوي

هیلې د وطن د ولسونو زمـــا په شعر کې
نویو ارمانو ته د فــــکرونو اړول کوي

ګیله منه مینه

په بهانو مې له خپـــــل ځانه شړي
چا ته ګيـــــله چـــاته ژړا وکړم

پخپـــــــله سهو نه پوهېـــــږمه زه
د کــــــومې عفوې تمنـــــا وکړم

نه مې مني او نه مې زړه راکــوي
چـــــا ته شـــکوه ددې بــــــلا وکړم

لېـــونی زړه مې نه صبرېږي وروښو
چـــــا سره کېنمه ســـــــلا وکړم

رقيب زمـــــــا د عمر غم خـوړلی
ژړا د نن که د سبـــــــا وکـــــــړم

اشنـــا بېلېـــــږي، زړه اشنا لټوي
عذر د زړه که دا شنـــــــــا وکړم

په دې بې درده دنيـــا ګی کې ربه
له چـــــــا نه هيله د وفـــــا وکړم

ساقي ته

ساقي لاس وړه پيمـــانې ته چې ځنډېږي
د زمــــان قـــافله درومي نه درېږي
څو چې ستـــرګې وازوو بهار به نه وي
ځواني خوږ شاني يو خوب دی او تېرېږي
نه په عمـــــر څه بـــاور شته نه په حسن
څوک خبر دی چې سبالمر به پې خېژي
خـــام حريف د خم مدار ته منتظر دی
بدمستي د تاک په پـــــاڼو کې نڅېږي
خوبان خوشي خپـل جمال ته غره شوي
د ګـــل پاڼه په يوه سبـــــلی رژېږي
هغه لوښی چې کــلال د زمان جوړ کړي
خامخــــابه د هغه په لاس متېـــــږي
ساقي راکـــــړه پيمانه پروايې مه کړه
ښه پوهېـــږې چې څه کېږي هغه کېږي
د زاهــــد داکـــردې او جفـــا ګانې
تش په ميـــــو عـــــلا جېږي او هېـــرېږي
ژر مې مست کړه چې فضول عقل مې وژني
دافضا مــــــا لره تنګه کېــــــږي

لنډ عمر

څو غوټۍ ورته خندلې بهار تېر شو
لا مسکا یې کړې نه وه چې وار تېر شو
د شپېو د تېرېدو په هنګامه کې
ژوندون ستر ګې خلاصولې قطار تېرشو
ما پیاله پورته کوله چې ځان تود کم
زه لا نه وم ه تود شوی انګار تېر شو
رنځور زړه مې رغاوه د یار په ستر ګو
د برېښنا په منډه یار او بیمار تېر شو

عاشقانه تپوس

ما ویل په پښو مې درست جهان درپسې وغوښت
دې ویل آگا یم په دې دربدرو زه
ما ویل زخمي زړه به مې څوک دارو درمل کړي
دې ویل په ښکلو او خوږو خبرو زه
ما ویل درست عمر مې په داد او فریاد تېر شو
دې ویل پوهېږم په دې بې اثرو زه
ما وې په سینه دې دوه کوترې دي رپېږي
پرې مې بږده چې لو بم پې دې دوو کوترو زه
ورانه له خندا شوه وې یې: نه نه نه نه نه
څوکې به درنکړم ددې دوو وزرو زه
ما ویل که مړ شوم کوم نظر به مې ژوندی کړي
دې ویل په دغو دواړو جادو گرو زه
ما وې رقیبانو را تریخ کړی زما کام دی
دې ویل چې خوږ بې کم په سرو شکرو زه
ما ویل زما په گرېوان نشته مرغلرې
دې ویل جړاو بې کم په مرغلرو زه
دې وې ملایان زموږ په مینه خبر شوي
ما ویل خبر یم په دې بې خبرو زه
دې ویل په ښار کې وفادار ملگری نشته
ما ویل چې خیر دی د غرو کمرو زه

عشق دریاب دی

بیا لیـــــــلا د چاپښو ته غـــــوړولې سلسلې دي
چې نسیم له غـــــرو را وړې دعنبرو قافـــلې دي

زړه مې پرېښوده فریاد ته، بې فریاده زړه به څه کم؟
سرنوشت د عاشقــــــانو همدا سوې غلغلې دي

بېــــګا خوب کې بې سببه ، له سپوږمۍ نه وېرېدمه
ګوندې بیا دیار په زړه کې پیدا شوې څه ګیلې دي

په مستۍ کې ســــــاقي و وې: تشوئ یې تشوی یې
که څه شته دي په دنیــــــا کې دا د میو قلقلې دي

بلبل وینې غورځـــــــولې د ګـــــــــــلانو پر اغزیو
پتنګ وویل په اور کې: دا اولې مرحـــــــلې دي

اې زما لېونی عشقه ځـــلاند اوسه ، ژوندی اوسه
هر مشـــــکل دې لذتونه ، هر آفت دې حوصلې دي

عشق دریاب لایق حباب دی په هر موج هره شپه کې
ټکــــرونه، تندرونه، محشرونه ، زلــــــزلې دي

د پښتو اجاره دار ته

د پښتو اجـــــاره داره، بيـــــا دې څه دام غوړولی
بيا دې کوم يو ايسار کړی، بيـــــا دې کوم يو کړولی
بيـــــا په زړه کې چا ته گوا ښې، بيـــا دننه چا ته ا پشې
بيـــــا دې څوک په ښنبه کړی، بيا دې کوم يو نړولی
ته په خود يې که بې خود يې، دا په څه شي لوبې کا ندې
دغـــــه ژبه د ملت ده ، نه د هـــــــــــرې ښنې څلی
مه له ځانه څه ترې با سه ، مه له گېـــډې څه ور با سه
دا بنيـــــاد دپښتنو دی ، ډېر منـــــلی ډېر سپېڅلی
هر زلمي ته مه خرنډېږه، پخپــــــل فکر مه تېنگېږه
زمانه لـــــکه سېلاب ده، وړي هر زوړ له کــاره تللی

اې هيلو!

لرې شې اې هيـــــلو له مـــالرې شې
وتښتې، پردۍ شې، مــــــروري شې

مه ژاړې زمـــــــا په دردو مه ژاړې
اې زمــا غريب سترگـــو ډ برې شې

او ښـــکو زما له سترگو څخه والوزې
غـــاړو کې دنورو مرغـــــــلرې شې

اې زما دژونـــــد ترخو ترخو غمــو
و خوځې شعرونه شې، خبـــرې شې

اې دخـــــلکو هيــلو زما په شعر کې
پورته شې آسمـــان ته لرو برې شې

تندر شې، برېښنا شې، سېلاوونه شې
تورې تورې ورېځې شې، ځپرې شې

اوښتی بخت

زړه مې په غمـــونو کې گـــډ پرې بېتابي کوي
سېل مې له لېمو نه را روان دی خـــرا بي کوي

هیله لېـــونۍ شوه، رنگه بنـــگه بې جلبه ځي
نه منې خبــــرې مې پېښې د شـــــرا بي کوي

سامې ښکته پورته ځي، نغمې د سوزو سازوهي
ژونـــد نارامه کړې ده پېښې دربـــابي کوي

وســوله سینه مې د دردونوله گـــرمۍ ځخه
لارترې ورکه شوې سوځـــول د کبابي کوي

لارې د سارا او د ځنــــــگل دواړه ترلې دي
عقل گمـــــرا شوی ادعـــا د نوا بي کوي

زه لایق د هسي بدبختـۍ او جفــــا نه ومه
بخت په بله مخه اوښتــــلی خــرا بي کوي

د ژوند فکر

د گـــل خنـــداماته ژړا را ولي
ستر گو ته شونـډې د اشنا راولي

د پروانې تــــرا ایرو وگــــــرزمه
چې بــــوی دمینې او وفـــا راولي

ســـــاقي په مستو لبــــونیو کتو
مستان بې میـــو په نخـــا راولي

د میخـــــانې داننـــــــي دودونه
زلمــــــوته هیله دسبا راولي

نوي خیـــالونه هدیرې ته زموږ
دژوند لپـــــاره مسیحا راولي

دعا شقـــانو ژیړ او مات رنگونه
فرعــــون دمینې ته موسا راولي

لایق خپـل کام ته د ادب په ژبه
فـــــکر دژوند او دبقـــا راولي

زهد شکن ښايست

ستا د حسن په سپېـــــدو کې خوځېـــد لې زلزلې دي
د آسمــــــــان له سخته زړه نه پورته شوې ترانې دي

نه پو هېږم څه محشر دی ستا د ستر گو په گردش کې
چې يـــــا ران يې نېشه کړي بې د ميــــو له پيالې دي

ستا د سرو ستر گــــو له تاوه کباب شوي لړمـونونه
دا لالونه که ياقوت دي، که سکـر وټې که لمبې دي

هر ښايست چې تجلی کړي زما په شعر او انديښنو کې
ستا د تيــــو يا د ستر گـــــو يا د زلفو کرشمې دي

ستا له هسي جلوې جار شم چې زاهد يې په ملامات که
کړنگـــولي يې جامونه ، ننگــــــولې ميخـــانې دي

څه به هڅه د طاعت کـــړم، څه به هيله د جنت کړم
ښه پو هېږم ستا په عشق کې تورې شويې خاتمې دي

لا يق دومــــــره ساده ندی چې دوصـــــل تمه دار شي
ستا دغبـــــږي په ارمان کې ډکې شوې هـد يرې دي

وحشي طبعه

نه منت د خـــرابات وړي نه مننه د حـــــرم کړي
څه وحشي طبعه لرمه چې له ټـــولو څخه رم کړي

د ملـــــگرو خامي هيلې هغه چارې په ما کـــاندي
چې تبۍ يې په غنـــــم کړي حرارت يې په شبنم کړي

زړه مې بس چې ديـــــارانو ځان ځاني آزرده کړی
نه دچا په خندي خـــاندي ، نه دچا په غمو غم کړي

د صحرا له سره شفق نه د جنـــــون پيغـــام رارسي
په آدم چې مينې وكـــــړې هغه چارې په ما هم کړي

پريشان توفــــان خو ځېږي د درخـــو د څنو موج کې
را ته ښکاري دا سېلاب به زما دزړه خونه برهم کړي

گوشمالي دحـــــــوادثو هغه چارې په ما کـــــاندي
لکه گوتې دمطـــــرب چې د رباب په زيروبم کړي

ساقي مـــــړ کړم حسرتونو ، خاورې شويو ارمانونو
يوه تر خه پيمانه را کړه گوندې وي چې څه مې تم کړي

دګلانو بستر

بيا مې ساقي وليد د خيالونو په خــــوبونو کې
بيا دجنت حورې راته نا څي په جـــــامونو کې

زه د ســــــکندر دآيينې څه ګــــــدا نه يمه
زه هر څه ليدای شمه د ښــکلو په مخونو کې

غــــرونه که لالونه شي طلا شي او زما شي بيا
نه ارزي پدې چې ځواني تېره کم غمونو کې

زه که مې پرست نه يم نو څه به شم او څه به يم
څه پسې به ګرزم دمړې خورې په رګونو کې

زانګم د سپوږمۍ په تنا وو کې له جانان سره
خيـــــال چې را سره شي د نښې په جنتونو کې

کله چې د يــــار په سودا پرېوزمه ويده شمه
اوړم په ګــــلونو کې را اوړم په ګــــلونو کې

د اور جامونه

ستا په یاد چې پیمانه کړمـــــــه او چته
ټول غمونه کې ښکاره شي جام جم شي

دعشق هـــــره ترانه چې له مـــا وزي
د سرو وینـو په لار ځي د زړونو غـم شي

هـــــر یو ګل ته چې د مینې مـــوسکا وکړم
لاغـوټۍ وي چې د بل سري حـــرم شي

عشق د هـــــر عشرت پرسته مقـام ندی
عــاشق هغه چې د اور لمبـو ته تـم شي

زه د هجـــر دتوفــــان یاغي مارغه یم
هـر یو تندر چې راکـــوز شي ما ته سم شي

دا زما تور سرنوشت ګـــوره په څه دی
څوک چې زړه ته رانیږدې کم په ما ګرم شي

نه به مــــخ د مصیبت له مــــا نه واوړي
نه به جنـــګ له خپل تقـدیره زما کم شي

جګي جګي ســــا قي را د اور جامـــــو نه
ګونـــدې غم زما د زړه د ټول عالم شي

اندیښنې

یا زما ستـــــرګي ښــــکلا نه پېژني
یا په دې عصـــــر کې ښــــکلا نشته

ساقي که هر څومره پیالې کړنګوي
خـــو د یارانو اشتــــــها نشته

پدې سړو سړو ذوقــــــو کې مګر
څاځــــــکی دمینې او وفــا نشته

یـــــوائې پــــــاتي یم ژړا رائحي
په دغــــــو خــــلکو کې اشنا نشته

تورې په تېـــــکو کې زنـګنې شولې
توان د جهــاد او د غــــــزا نشته

په دې نو کــــاره حریفانو کې هېڅ
فــــــکر د ژوند او د بقــــــا نشته

په دغــــــو سوځنده لمبــو کې ربه
یوه ګـــــوشه د انــــــزوا نشته

گیله

زمـــــا دردونه که دوا نلـــــري
دتـــــا ښایست هم څه بقـــا نلري

د پېغلتوب په شرنګ مغروره مه شه
دا یوه بربښنـــــا ده او وفـا نلري

ما ته وعدې د نن سبــــا مه کوه
عمـــــر مهلت د نن سبـــــا نلري

ستر ګې چې ژاړي ګناهکارې ندي
د غـــــم چینې بله متــــــا نلري

لېــــــونی زړه مې وایه چـا ته بوزم
هغه بل لــــــوری بې له تـــا نلري

زمـــــا د صبر پیـــــا له ډکه شوله
دتا عــــــذرونه انتهـــــا نلري

د دردونو يار

آ شنا ساقي شه چې خمـــا ر لرمه
د زړه په سر د غم غبــــا ر لرمه

ما ته د حــــزم نصيحت مه کوه
زه له خپل ژوند سره قمــا ر لرمه

له اوره ډکې کړه پيـــالې د ميو
چې نن دســــولو انتظـا ر لرمه

له وښيــــارانو تښتېـدلی يمه
له لېـــونيو سرو کــــار لرمه

ملا که وياړي د جنت په حورو
زه د دردونو ا فتخــــــا ر لرمه

لکه ډېــوه سوځم او ژوند کومه
کاروان د اوښکو سره لار لرمه

له دې نازکــو خيـــا لونو سره
دګل په پـــا ڼو کې مــزار لرمه

مروره زړه

زړه مې ويلې کېږي له کــوګله ځي
نور دژونـــــدانه له دې مشله ځي

عصر بد هـــــوادی وفا نــــکوي
څه چې له مـــا ځي له دې کبله ځي

وا يي محتسب اختيــــار نشته دی
هر څه چې روان دي له ا زله ځي

وســــوم د دردو له انتظار څخه
میــــــل مې جنون ته کله کله ځي

وايي چې کوږ بار مزل ته نه رسي
دلته بې درنــــګه تر مـــــزله ځي

زړه مې مــــرور دی له مــلګرو نه
هرې خـــوا ته تښتي له کـابله ځي

ځان له جهان

په زمـــــا زه دې ښه پوهېـــــــړمه زه
بيـــــا دې په دام کې نه بندېـــړمه زه

يو ځـــــل چې والوتلــــــم والوتمه
بيـــــا دې پهلـــــوبه نه غولېړمه زه

په تزويرو دې را ستـــــون کړی ومه
اوس په ځنځيـــــر کې نه تمبېـړمه زه

بيـــــا په خـــوږو کې زهـــر مه را کوه
اوس وښيـــــار شوی يم پوهېـــړمه زه

ځمه او ځـــــــان لره جهـــــان لټوم
ستـــــا په جهـــــان کې نه اوسېړمه زه

که مې په زړه کې ستـا تصوير وخوځي
د غـــــم په اور کې به يې سيـــــزمه زه

تېروتلی عشق

ډېر کـــــلونه تېر شول چې له تا نه جلا شوی يم
وړی اند ېښنـــــــو يم مجسمه ســودا شوی يم

هر گل چې خنـــدلي يو ځل ما ورته ژړلي دي
هر اور ته پتنـــګ هرې غنچې ته بورا شوی يم

هر څو که زمـــــا گنـــــا له تا سره لا پټه ده
څه وکړم مگر چې خپل ضمير ته رسوا شوی يم

نورو که خنـــدلي خپل اقبال ته يې خندلي دي
زه خپـــلو غمو ته نا څاپي په خنــــدا شوی يم

بې تو دوخې مجلس

زه د خپــــل زړه په دردونـــــو نه پوهېږم
خلک خـــا ندي خپل تقديرته زه ژړېږم
په مجلس کې حـــــرارت د پـــرون نشته
هره ورځ چې نـــــوې کېږي زه سړېږم
حريفــــا ن په چيغو چيغو تظـــاهر کړي
ساقي خا نـــدي په دې وزه زه شرمېږم
په مجلس کې چې د مينې مستي نه وي
په تش ميـــــو نه گرمېـــږم نه مستېږم
ساقي جــــام او پيمانه دې ببرته واخله
زه گــــــوشې د جومـــا تونو ته ستنېږم
هلته لرې به يوه ځــــا نته ډېـــوه بل کړم
پټ د ننه به په زړه کې ويـــــلي کېـــږم
گونـــدې وي چې په گوشه د انزوا کې
يوې پاکې تمنـــــا ته وخنـــــــدېږم

لنډ ژوند

که لـــــوگی شي زما د ژوند بیخ و بنیاد
زړه به سوړ نشي ددې ښــــــکلي جــلاد

دا چې یار ما د هر گـــــل عندلیب بولي
د غمــــــاز په خوله یې کــــړی استناد

دا سنــــــد زما د وفــــــا ندی نو څه دی
عشق مې سوځي او زه نه کـــوم فـــریاد

زما او یار ترمنځ چې سل پردې پرتې وي
د قبـــول غوږ ته به څنــــــگه رسي داد؟

په ناکــــــــامو لارو بوتلمه خامــــــانو
په عبث کې رانه عمـــــــــر شو بربــــاد

کاشـکې دا بې خونده عمر مې بدل وای
په یوه رپ لــــــــکه برېښنا مگـــر آزاد

خاندي لېونی

خاندي لېونی چې په جنون کې به لا څه وي ؟
گوره چې دعشق په موج خون کې به لا څه وي ؟

مست چې د ساقي په يوه عتاب پياله نسکوره کړه
خدا زده د زاهد په شبيخون کې به لا څه وي؟

خام په يوه جلوه د ترکو ناز بې سده کړی دی
گوره چې د مينې په ترون کې به لا څه وي؟

موږ ته له زړو نه لا زاړه غمــــونه پاتي دي
خدازده چې دعصر نوي يون کې به لا څه وي؟

تــورې چې په سپينه ژبه سر دانسان لري که
گوره د اتوم په سره لړمــون کې به لا څه وي؟

سر زما د قــوم همېشه نورو ته خاورې شو
آيــــا چې په برخه د پښتون کې به لا څه وي؟

خوځې زلزلې بيا دنړۍ په تنــــا وونو کې
گوره چپاوونو د گـــــردون کې به لا څه وي؟

دا کوچنۍ څاڅکي

څه کوي دا سره کوچنۍ وربڅه له آسمــان سره
څه غواړي ډومبسکی [۱] له موجـونو دتوفان سره

ولي دا مجبـــــور بشر نـــــارې دآزادۍ وهي
څه دي د لاس ماتي دمـــړوند له امتحـــان سره

نه نه اې شاعره! ته وهمـــونو غولــــولی یې
گوره چې لا څه کړي دا مجبور له این و آن سره

دا ماشوم ډومبسکی په وهمـــونو کې اسیر ندی
دا بخـــرکی وربڅه سپکه نده له آسمان سره

دې وړوته گـــوره په واړه نظـــر ونه گـــورې
مل که یې قطره نه وي نو څه دي له توفـــان سره

دا وړې قطرې به عالمـــونه لاندې باندې کړي
یو که شي له میـــل دمـــکان او دزمـان سره

مه اخله نظـــــر بلنـــد نظره له دې تېتـــو نه
سپک به دې شي وزن د جـــگوالي له میلان سره

د قافلو هادی

باز دهنـــدو کش يمه اتل دلـــوړو غرو يمه
ننـــګ يمه ، غيـــرت يمه، بخرکی د پښتو يمه

رپېدي زما له توري ددښمن زړه لا په قبـر کې
اوريمه، توفـــان يم، محـــرک د زلزلو يمه

ولس لرم ، وطـن لرم، ماضي او مستقبـل لرم
بهنده تاريـــخ يم ، مـــؤلد د حـــادثو يمه

لاس د تجـــاوز ته د هيـواد په هره پيڅه کې
تنـدريم، سېـلاب يمه، برېښنـا د آسمانو يمه

تـــوره دغضب يم دښمني د د ښمنـــانو ته
خپـــلو سره خپل يمه شـــکره د شودو يمه

څوک يمه؟ سپايي د آزادئ او افتخـار يمه
زوی د لـــوی افغان او قهرمان د معرکو يمه

نوي ژونـد ته لارکـوم له نويو ارمانو سره
ځوان يمه، افغان يمه ، هادي د قافـــلو يمه

څوانانو ته

په دې بــاغ کې نه قمــري شته نه بلبـل
نه يو بـــــوټی د گيـــا شته نه د گــــل

نه دژوند سنـــــدره خپـــــژي له ربابه
نه دچـــا په چـــا خنـــــدا شته نه ژړل

په ترميــــم د دغې ورانې ميخـانې کې
لاس مات شوی دتاريـــــخ او تحـول

ساقي مـــــالره يو هسي مې تيــــار که
چې پې هېــر کړم که تېرل وي که وژل

هغه باغ چې دباغوان له وينو روغ وي
هلته نه شـــايي مستي او نه خنـــــدل

گـــــلان ندي دغه وينې دباغــوان دي
چه هر لـــوری ترېنه خپـــژي جل او بل

دبلبـــل دطبعې ساز کـــــله منی شي
په دې جـــاله دفســاد کې اوسېـــدل

هره ورځ کـــام ته راځرمه تبـاهي ده
يا زنــــدا ن دی، يا ځنځيــردی، يا تېرل

دغه زوړ زور چې وطن يې ويران کړی
دا د ځـــوان نسل طــاعون او يا اجل

دا بـــــوډۍ چې په افسـون د تېرې ژبې
وينـــې زبېښي داولس په چـــل او ول

څــو په تـــوره لــــري نشي له وطنه
وطن کـــور داستبـداد دی يا غوجل

دوطن ځـوانان به هېڅکله ښاد نشي
څـــو ونه مني په وينـــو لمبېـــدل

توفاني ژوند

لېوني کړمه ارمانو ارمانو
ځان غولوم په ترانو ترانو
د ښکلي عرقوم په پیمانو پیمانو
رقیب ظالم او زورور دی ځکه
یار لټوم په بهانو بهانو
د محتسب او د ملا له وېرې
شپې تېروم په ویرانو ویرانو
اې د قوت مغروره مه سپکوه
رندان په څېرې ګرېوانو ګرېوانو
یارانو ژوند په شرو شور کې ښه دی
لکه څپې د توفانو توفانو
یارانو مړ شوم د مستۍ له زوره
ما ګرزوي په میخانو میخانو

د عصر لورته

ستا په هره كـــــرشمه كې نوی ســوز او نوی ساز دی
نوی درد دی، نوی شور دی، نوی طرز او نوی راز دی

ستا دې نوي سوزو سازته بې تعبيره شوو شعــــرونه
ځـــــكه ستا دا زلمی حسن له زړو نه بې نيــاز دی

نه دې زلفې په مـــــلا زانگې تر ورنو او زنـــــگنونو
نه دې ستر گې تورې كړې نه دې ستر كې اعجــاز دی

نه دې رم تېــــرو ته ورته ، نه دې چم هغسې شان دی
نه دې هسې وړ انجـــــام دی، نه ده هسې وړ آ غاز دی

اې دنوي عصـــــر لورې ، چې ســاده يې سر تر پا يه
په دې واړه سادگۍ كې دا څه رنګ او څه انداز دی

دعصر لور

اې دنوي عصر او زمانې لورې !
څه غواړې او چاپسې آواز کوې ؟
اې د هندوکش دلوړو غرو زرکې !
بيا څه ابتکار او څه اعجاز کوې؟
زړه دې راته ښکاري نوى شور لري
ځکه کرشمې د سوز و ساز کوې
دود دا سارت تالا کول غواړې
نويو ارمانونو ته پرواز کوې
عصر او زمانه واړه غوړونه شوو
ته چې د دردونو امتياز کوې

ستا لپاره ...

زه چې تل د ژوند ترخو غمونو ځړولی یم
زه چې ناکامیو بدمرغیو کړولی یم

زه چې خپلو هیلو کباب کړی عذاب کړی یم
زه چې هر ظالم لکه یتیم غوندې وهلی یم

زه چې د هر مار او هر زمري د خولې طعمه یمه
زه چې هر نامرد د جفا غشو ته تړلی یم

زه چې لکه دروی د هر شپون ترجماني کوم
زه چې هر محروم خپلو دردو ته غبرولی یم

زه چې د قام فقراو ناپوهي د سپیلني په شان
هره ورځ په تېغنه دتورونو اړولی یم

زه چې د ناوړه زمانې په هره لوبه کې
سل واري په مخ باندې لوېدلی درېدلی یم

ما دا همه واړه ستا په مینه کې زغملي دي
اې گرانه هیواده! ستا لپاره مې منلي دي

د مینې ژړا

په ما تنګ کړل زمانې سحر او شام خپل
ته اې مسته ساقي مه سپموه جام خپل
د بلبلو چغېدو ته سوځم سوځم
چې ویلای شي ګلونو ته مرام خپل
دا چې شور او شاعري یې را نصیب کړه
زه په خپلو سترګو ګورم سرانجام خپل
د ډېوې اوښکو ته ولې حیران ګورې
عشق له خپلو لمبو اخلي انتقام خپل
چې د مینې په ژړا یې آموخته کړم
ما اخیستی له غمونو نه انعام خپل
تر هغو به خپلې اوښکې پاکې نکړم
څو له خپلو اوښکو وانخلمه کام خپل
ګوندې یار له درانه خوبه را بیدار کړي
مالېږلی د سپېدو په لاس پیغام خپل

کاشکې زه عاشق وای

کاشکې زه عاشق وای دیار وره ته مې ژړلای
ما ورته ژړلای، رقیبانو را شړلای
ما ورته له سترګو مرغلرې بهولای
دې راته خندلای ، په خندا یې ځورولای
زه په وچو دښتو او کمرو کې پسې تللای
دا لکه هوسۍ زما له سیورې تړېدلای
ما لکه پتنګ دا په شغلو کې لټولای
دا زرینه وړانګه وای او نه نیول کېدلای
ما لکه ساحل وای خپله غېږ ورته پرانیستې
دې لکه څپه هره شېبه په مخ وهلای
کاشکې دا پښتون زړه مې یوې پېغلې تمناته
ګونګ وای له حیرته لکه پانه رپېدلای
کاشکې دیوې مستې په زلفانو کې وښته وای
باد دسباوون دیار په شونډو رپولای
هر څه چې وای وای دې خو له دې سکونه خلاص وای
لیږ. څه خو ځېدلای ، کړېدلای ، چغېدلای

پښتانه

زنداني آشنا ته [۱]

بوی دکبـــــاب جګ دی له ګـــو ګله دیارانو
بیا چپـــــــرې چا زړه ایښی په اور د انقـــلا ب
خو ځي داجمـــل په زولنـــو کې د غیرت چیغه
عقـــــــل د پښتون ته ور کـــــوي نوی شتا ب
زوی د آزادۍ دانقـــــلاب دمو ر په تي پورې
لولي په خــــا پوړو کې د سرو وینو کتـــا ب
ا یل به زمـــانه شي خامخــــا همدغه طفل ته
رسي به دا طفـــل مر حـــلې ته د شبـــا ب
دو اړه دښمنا ن دي پاکستـــا ن دی که فرنګ
توره خوشې نکړې چې خو پاک نشي حسا ب
خـــلاص به ترینه نشې اې پښتونه په زاریو کې
ګـــــرزي په خاشاکو کله مخه د سېـــلا ب
سر د استعمـــــا ر د مار پخـــوا تر چیچو وځپه
وخوځه لا وخت شته خپل سنـــګر که انتخا ب
ګډې زلــــزلې کړه ددښمن په زنـــدانونو کې
کوز کړه دغاصب زړه ته د تورې اضطرا ب
جار دې شم، صدقه دې شم، قربـــان دې شم
پام کړه خوشې نکـــړې سره کړۍ د انقلا ب

---

۱ ــ دا شعر هغه وخت ویل شوی چې د پاکستان حکومت د پښتنو د سیاسي مشرانو دعمومي ګرفتارۍ حکم وکړ.

وروستۍ خبره

نا مېنده زړه مې انتظار باسي
ما غزه مې جور دخمار باسي
سترې ستو مانه آزرده مړوند مې
جفا درزم او افتخار باسي
زړه چې دردمن شي خو نارې به وهي
سېلاب چې وخوځي خو لار باسي
د رقیبانو سر په سر ظلمونه
موږ مرحلې ته د قمار باسي
ساقي راوا ړوه کاسې د میو
نېشه مې تمه د دیدار باسي

اې له عالمه آزرده پښتونه
اې ویر ځپلې غمزده پښتونه
پخپل وطن کې د پردو مزدوره
د آزادۍ په نوم برده پښتونه
ستر ګې لمبې وهي چې تا ته ګورم
اې غولېدلې اې ساده پښتونه
د ژوندانه له سیره پاتې شولې
په درانده خوب کې بیهوده پښتونه
کله به پا څېږې مزل به کوې
اې د مرګي په خوب ویده پښتونه

په زولنو کې به حیات څه وي
د اسیر قوم به صفات څه وي
سر چې جنون د آزادۍ نلري
د داسي عقل به نجات څه وي
که کام بې عقله ، بې شعوره وي نو
فرق به د زهر او دنبات څه وي
په غلامۍ کې به پښتون څه کوي
ددې پښتون به ثمرات څه وي
آیا پو هیږې د وطن بچیه
چې په پرده کې به نیات څه وي

له زماني سره يوځاى

تګ چې له شتــاب د زمـــانې سره همـــراز نه وي
ژوند کې چې دردونه نه وي، سوز نه وي ګداز نه وي
چېرې چې ميـــــلان پورته آسمان ته د پرواز نه وي
ولس سره چې لار نه وي، انجام نه وي، آغاز نه وي
داسي يوه فضا کې د خپل ځان خاورې کول خوشي
درد خوشي، آرزو خوشي، دفـــکر خوځول خوشي

ځوان لره چې ننـــګ لري د سر فـــدا کول ښه دي
تورې د پښتـــون ته د کـــړيو مــــاتول ښه دي
عقل او تدبيــــــر ته د کامـــونو خوځـول ښه دي
خلـــــکو ولسونوته دغـــــرونو لـــړزول ښه دي
سر که چېرې سر وي خو نشان دافتخـــــار دې وي
ننګ دې وي، غيرت دې وي، دتورو يادګار دې وي

اې ګـــــرانه پښتونه چې مـــاضي او مستقبل لرې
بهنـــــده تاريـــــــخ سره نړۍ ته راوتـــــل لرې
پام کـــــوه بيدار شه چې په مخ کې لا مـــزل لرې
حق ثابتـــــول لرې، دتورو خـــــــوځول لرې
ستـــــا ژبه، تاريخ او ښېل هيــواد واقعيت لري
ستـــــا ادب او دود ځـــانته وجوداو حريت لري

ته څنـــګه زغمای شې چې مـریی شې له پښتو سره
خـــرڅ شې له ولس او له تاریـــخ او له زانـګو سره
بېـــله خپـــله لار کړې له پلـــرو او له نیـــکو سره
نه نه ، داسې نـــدی ، ته پښتـــون یې له پښتـو سره
ستا په غـــرو کې نغښتې زمـــانې غټې قوتونه دي
ستا له خمبـــرې سره اخښلې توفـــــا نونه دي

پام کـــــوه زلمیه چې نړۍ په خوځیـــــدلو ده
لر اوبر کـــــــړۍ دغـــــلامۍ په ماتېـــدلو ده
عقــــل دانسان ته زمـــــانه په رپېـــدلو ده
نور دآزادۍ نه بنـــــــدګي په کتېـــــد لو ده
ته داستعمــــــار پاړو ګـــــرانو غولـــــولی یې
واک یې درنه وړی په نطفه کې یې وژلـــــــی یې

د آزادۍ وږمه

شپه د خپـــلواکۍ وه په چمن کې نخښېـــــد مه زه
مست ومه بېخــوده هرې خوا ته ړنګېــد مه زه
لاس مې لګـــــــولي وو د ستــورو په زري څڼو
ورو ورو له سپوږمۍ سره اسمان ته ورختمه زه
غـــلی مې نظر د ټېټې شوي پښتــون لور ته، ته
پټ د زړه دننه، پخپـــل اور کې سوځېدمه زه

زړه ته مې څپه څپه غمجن شـــــاني آواز راته
جوش د خوشالۍ کې مې غـوږو ته نوی ساز راته
شپې سره سرې وږمې راوړی بـوی د وینـــو و
روح د ابا سین څخه یو نوی سوزو ســاز راته
ستورې ځلېــد ل او شپه روانه په ښـــار باندې
ما ته د اجمـــل له زړه نه هسې یـــو آواز راته:

اې د آرزو ګـــــانو، امیـــدونو او اسرو ربه!
وسپـــېره او وسپېره، زمـــــا دردونه وسپېره!!
اورمې که، لمبه مې که، ایره مې، لو ګی مې که
وسومه او وسومه، زمـــــا اورونه وسپــــېره
لیک بندي، وینا بندي، لیدل او اورېدل بندي
لاس د آزادۍ نه دا چـــار خېـــخ بندونه وشپېره

ځوان يم هوښيـږم ، ددې لارې قربـــاني مې که
اور را بانـــدې بل کړه خــو مشعل د آزادي مې که
شور را که ، وفا را که، مستي را که ، گـــرمي را که
سېل د آزادي مې که ، قوي او توفـــاني مې که
باد مې که،برېښنا مې که، څپه مې که ، دريا ب مې که
فخــر د جهاد را که ژونـدی جـــا وداني مې که

بې له آزادۍ نه دا ژونـــدون څه دی جهان څه دی؟
نوم دسړيتـــوب او د شرف او دوجـــدان څه دی؟
توره ترژمۍ د ا ســـارت چې غوړېــــدلې وي
هلته فـــرق د خره او دغـــوايي او دانسان څه دی
بل که يا څـــراغ د آزادۍ چې شريف ژونـد وکو
وسوځه يا ما زمـــا د ژونـــد دغه سامان څه دی؟

وينـــې مې را ا ېشي په رگـــــو کې ستنېدی نشم
هيـــلو سر اخيستی زه مـــخ ته درېـــدی نشم
مټ مې په ځنځيـــــر کې د کړيو ماتول غواړي
نور په دې ننگينه اسا رت کې اوسېــــدی نشم
مات کـــــړه ځنځيرونه کنه گله به محشرونه کم
بوی د آزادي را باندې لــــگي تمېـــدی نشم

د آزادۍ شپیلۍ

اې شپېلۍ خوږې شپېلۍ زما د ترانو ژبې
اې درتـــل شویو، ځپـــل شویو او سېلو ژبې
اې د کـــاروانیانو، لېـــر بنو او ښبنو ژبې
اې په تورو شپـــو کې دچوپیـــا دعظمتو ژبې
اې د ځوان شپونـــکې د بې تعبیره ارمـــانو ژبې
اې د بې پنـــاهو یتیمـــانو د سلګو ژبې
نن د خـــدای لپاره زمـــا د زړه پاسباني وکړه
زما د مضطربو ترانو ترجمـــاني وکړه

اې شپېـــلۍ خوږې شپېـــلۍ زما دردونه ووایه
ووایه چې سوځـــم دا رسوا دردونه ووایه
وې ښیه هغـــو ته چې آرزو لري احساس لري
یو یې سره افشایې کـــړه دا پټ رازونه ووایه
سوځي مې رګـــونه د دردونو په سازونو کې
چېرې کوم دردمن ته دا رنګین سازونه ووایه
ور دې کړه نغمو ته بیا رنـــګونه د دردو زما
ور دې کړه دردو ته بیا خـــوږوالی د نغمو زما

سوځي مې هلوونه یوـــعلاج زما د دردو وکه
یوه ښـــکلې چاره زما د سرکشو ارمانو وکه
زما له فریادو سره مـــلګرې کړه نغمه خپـــله
ویښ که دغه خلـــک یو تدبیر د پښتنو وکه

دې جامدو غروته حرکت ورکه، قوت ورکه
زموږ سره ملـــګرۍ شه مـــــلا تړ د زلزلو وکه
پر پړده دتيري او تجاوز سنــــګرې ماتې شي
پرپړده چې د ظلم او استبداد ککرې ماتې شي

يو سه زمــــا دردونه زمــــا له بلنده لمبو سره
زمـــــا له تندريزو خوځوونــــــکو ترانو سره
وې غــږوه، وې رپــوه،وې خوځــوه، وې لـوله
زما له خـــون شريکـــو خپلو وروڼو پښتنو سره
زما له ګــــرېوان څيرو، پښو لـوڅو بوټېنو سره
زمــــا له بې پنـــاهو، بې ټاټـــوبو اوښبنو سره
ور شه د پښتون قـــام له دې غـــرو رغونو پاڅـوه
يو ځل داويده زمـــــرۍ له دې خـوبونو پاڅوه

خوب نه که راويښ شو په زلـــزل به زندانونه شي
لړزند به په وينـــو کې واټـــونه او ښـارونه شي
جوړ به هرې پوراومونت ګمرې کې محشرونه شي
مات به په پښو دانقــــلاب کې ځنځيــرونه شي
اوښـــکې د مظلوم به بارانـــونه سېــــلاوونه شي
غـږ د آزادۍ به توفــــانونه تنــــــدرونه شي
لوبې سختې ندې غيــــــرتمنـــــو ته له سر سره
سر غـــوڅ شوی ښه دی نه دنـورو له افسر سره

اې شپېلۍ دا اوښکې زما په مخ باندې شعرونه دي
دا زمـــــا د دردونو ويلي شوي تعبيــــرونه دي

زه پښتــون یم او ښـــکې مې د یأ س د ژړا ندي
دا زمـــا له احسا سه را وتلي پیغـــــا مونه دي
نه نه زه غلط شوم دا سر کشه توفـــــا نونه دي
ډوب به کړي دښمن دا نا فرمانه سېــلا وونه دي
سم به کــړم دا سېـــل ددښمن دا ستعما ر په کور
یعنی د غـــا صب د د بد بې او اقتـــدار په کور

درد زمـــا، آرزو زمـــا، اسره زمـا، ارمان زمـا
دا ښــــکلی جهـــان زما، د شعر گلستـــا ن زما
عشق زمـا، وفا زمـا، اولاد زمـا، بنیـا د زمـا
وا ړه دې قــــربان شي تر آزاد پښتونستــــــان زما
هــر داغ دسینې به مې د گـــــلو غوټۍ وسپـــړي
دا دغـــم نړۍ به شي جنت زمــــا بستـــا ن زمـا
چېــرې که برېښنـــا دآزادۍ پښتون ته وخنـــدل
چېـــرې که پښتـــون دا ستعمار په وینــو ولمبل

یو سه زما سنـــد رې دپښتون د انقـــلاب پلو
اې خـــوږې شپېلۍ دانقلاب او اضطـــرا ب پلو
زه له دې بې خـــونده عافیته بېـــزار شوی یم
بو مې زه دتنـــد ر، دتوفـا ن او د سېــلاب پلو
ډال مې که، خنجر مې که، سنگر د معرکو مې که
رب د پـــا ره بو مې زه دوینـــو د تالا ب پلو
ژرنده د آسمـــا ن مې که د سر په کاسه وگرزي
زه به گـــام اوچت کړم د میـدا ن دامتحـا ن پلو
دا زمـــا قسم دی چې به مـــــرمه له پښتو سره
یا به آزاد ژونـــد کــــوم له ټولـــو پښتنو سره

د آزادۍ لار

ستـــــر ګې بيا يېتا به شوې تمــــــا شو ته
قلــــــم بيا ځغــــــلي له شـــوقه ترانو ته

بيــــا په شونډو را بهېږي مــــــو ج د مينې
بيــــا مې زړه لــــــکه ما شوم ژاړي ليدو ته

د چمن هـــــره ګيــــــا تر ګـــــل تـازه ده
چې مـــــخ ږدي د ښـــــکلو نجونو قدمو ته

زړه مې بيــــــا دچادزلفـــــو په دام کېووت
چې رپيـــــــږي لــــــکه پانه ننـــــدارو ته

سر بازي دعـــــا شقي لومــــــــړۍ مزل دی
مټ مې ځــــــکه پارېدلی هنـــــګا مو ته

دوطن بوټي ځوځــــــان ، کانې او پر ښې
په نڅــــــــا دي نويو نويو ارمــــــــانو ته

د ځـــــــوانانو په اسرو او اميـــــدو کې
سر جګ کړی زما شعــــــــر اسمــــانو ته

د هيـــــواد خـــــاوره به جوړه د جنت کړو
که غوږ کيـــــږدو ددې عصر زمـــــزمو ته

د هيــــــواد ځوانان دې هله افتخــار کړي
چې لار وبـــــــا سي وحـــــــدت د ولسو ته

سر به څه کوې چې ننګ غیــرت یې نه وي؟
لاس به څه کوې چې مات وي خو ځېدو ته؟

هغـــه لاس او هغه سر د افتخــــــار دي
چې په مــــخ ځي سر منـــزل د رسېدو ته

ځوانه ګـــوره چې فرصت در نه لاړ نشي
تــورې ندي پا کېـــد و او ځــــړېدو ته

زمــــانه په هر قــــدم امتحــان غواړي
لاره بـــــاسي خونـــړيو زلــــزلو ته

آزادي د زړورو ملـــــک او مــــال دی
په زاریــو ورکـــــړه نشي ملتــــو ته

نېـــکمرغي د هغه چا دشمـــلې ګــل دی
چې سر کېږدي دخوني زمـــري غا ښو ته

د افغـان هیــوا ده ټــول ملت ولاړ دی
غېـــږه پرانیزه چې پـــرې دې وزو ښـو ته

ستا تر هر بـــوټي به سل ځله قــــربان شو
څو چې وینه د پلـــــرو را ځي رګـــو ته

که زمـــوږه سر او مــــال هم پکې لاړ شي
لار به پرانیـــزو پیـــــاوړو نهضتو ته

سر به جار کړو ستا تر هرې لوېشتې خاورې
که محــــتاج شې قربـــــانیو د سرو ته

دغليم ستر گې به وباسو په گـــــوتو
که کړې شي ستا دلـــوړو غـــرو سرو ته

که تاجک، که هزاره دی که پښتون دی
ارمـــانجن دی ستا ځـــلاند ه ورځو شپو ته

په ډاگـــو به دې دگـــلو توفان جوړ کړو
په لېمـــو به لاره وکـــړو په مـــــخ تلو ته

واړه يـــو يـــو، امتيــــــاز راسره نشته
يو تر بله قربانېــــــږو رسېـــــــــدو ته

دافغـــــــــان ولسه ورور اوسې تـر تله
زيان دې مه رسه وحـــــــدت دوسو ته

لويه لوړه هندوکشه

لويه لــــوړه هنـــــدوکشه　　د شـــاهين او بـــــاز وطنه
د هېـــلمند او آمـــــو پلا ره　　د توفــــان او سېـــل مينه
دا شيـــا د غـــــرونو تــاجه　　د پښتــــون د قـــام عدنه

آ خوا، دې خوا، ستا په تړووريځې لړې راتاوېږي
يا د پښت دقام غيرت دی چې په تابا ندې غوړېږي

د هېـــلمند په غور ځنگو کې　　د آمـــو په توفـــــانو کې
د کـــوکچې په نارو چيغو　　دا ټک په سېـــــــلاوو کې
د مرغـاب دسين په موج کې　　د هـــــــري په ترانـــو کې

ستا د لوړو کاږو پر ښو يا دا ستان ياترانې دي
يا د پکت د قام د تېرو په وياړنه افسانې دي

ستا په لـور چې مې نظر شي　　له غيــــــرته ليـــونی شم
ستــــا د ټړو له جنـــونه　　په غــرو گـــرزم غرځنی شم
دغيــــرت لمبې راتـاو شي　　ستـــا په پښو کې سپېلنی شم

په تا وياړو، تا به ساتـــو د پښتـــون ټبـر سنگــــره
د تاريخ دباغ ښايستـــه، د دښمن مخ تــــه سپـــره

ستا له شا او خـــوا روان دي نهضتـــونه په ځپـــــو کې
غواړي نوی پښتون جوړ کړي ستـــا په پښو او قـــدمو کې
ستـــا د مست باد له جنـــونه وينـــې ايشي په رګـــــو کې

دا چې وزي زما له خولې نه، نه پـــو هېږم ترانې دي
که زما په ســوي زړه کې ، ستـــا له عشقه زلزلې دي

خانده ، فخـــر کوه ، ويا ړه را روان کړه سېـــــلاوونه
په غړا کـــــــــړه پښتنو ته د ژونـــد نوي ربـا بـونه
چې کړم ډک د ستا له عشقه نوي نوي کتـــا بـــونه

وياړه وياړه چې راغلی په پښتـــون نوی شبا ب دی
په هر فکـــر او هـــر نظـــر کې نوی نوی انقلاب دی

دکوکچې په غاړه

د ښکلي بدخشان په پسرلي کې له هر لورې
دګلو په ځپـــــــوکې د بلبلو هنګامه وه
دعشق او دښایست او دښکلا په فیض آباد کې
دستورو ، دآسمان او دپېروونو ننداره‌وه
د لعل او د لاجبر ، او دسرو زرو په‌وطن کې
روانه یوه له سوز او درده ډکه ډرامـــه وه
له موجــه دکوکچې نه راوتلې زلزلې وې
دتورې شپې په زړه کې دلمرونو نښانې وې

د ښکلي طبیعت او ښایسته آسمان د لاندې
په ساپه ، بې غباره ، جنتي غو ندې هوا کې
دغرو له لوړو څوکو، دګلونوپه‌غورځنګ کې
د مست او لېوني سین د موجونو په‌ګډا کې
د باد له ترانو سره چې ستاځی د پامیر و
د ژوند په زمزمو کې، په خندا کې په ژړا کې
د سېل په څېر راغلې له هر لورې افسانې وې
دګران وطن دخلکو هېرې شوې خاطرې وې

له باد او له وږمو سره موجونو د کوکچې ته
راغلي له پامیره داستانونه دتـــوفانوو
د واورو په اوبو کې یو جهان دخاطراتو
له لوړه هندو کشه بدخشان ته را روان و

په هره ترانه کې چې کـــوکچې به سر کوله
کشل سوی په خوږوخوږو نغموکې تللی شان و
ویدې په هره پاڼه کې پیړۍ او زمانې وې
په تېرو زمانوکې د پلرونو خاطـرې وې

له بلخه، له هـــرې‌نه، له زرنجه، له بامیانه
له هر لورې راغلې افسانې وې په وږموکې
ښایست و، پاکه مینه وه، وحدت د پرګنو و
تاریخ تنۍ پرانیستې د زمان پـــه ګفتګوکې
په بهنده کوکچه کې چې راوي د هندوکش ده
درام د کنشکاو ښودل شوی په مـوجوکې
را غلې فیض «آبادته» د یو والي قـافلې وې
د ټول افغان ملت، د پاڅېـدلو زمزمې وې

په زړه کې مې له درده یو توفان په خوځېـدو و
په یوه څاڅکي دوینوکې جهان په خوځېـدو و
ژوندۍ تانده وږمه، له اې خوا دې خوا چلېدله
زلمی او منور افغانستان په خوځېــدو و
د عصر په خـــوږو او خـــوندورو پیغاموکې
له جرمه تر پامېره، بدخشان په خوځېدو و
د تالندې په چیغو کې، د نوي ژوند نارې وې
د نـــویو یرغلـــونو د لامـــونو هنګامې وې

راغلي دې محفل ته له هر لورې شاعران وو
زموږه د پښتـــو او پښتنوالې راویان وو

شیدا و، ما شو خپـــل و ، د ختټکـــو کورنۍ وه
ټول شوي په ویاړنه د بابا عبـــــد الرحمن وو
زموږ ه په خـــو بونو، غفلتـــــونو يې ژړا کړه
له ستر گو یې داو ښکو سېلاوونه را روان وو
په شونډو درحمان کې د دردونو زمزمې وې
تاو شوې په غیرت د پښتنوا لې کې لمبې وې

خوبونه کله کله ربه ځومـــــره خوندور وي
یا ښایي چې زمـــوږه په دردو باندې خبر وي
یادا چې زموږ په هیلو او ناپا یه هوسو کې
د صبر او ســـــــــربازۍ او د وفا دغه اثر وي
یا فصل د بها ربه د گلونـــــــــــو په توفان کې
را وستی زما خیا ل لره بدل غو ندې نظر وي
سبا له خوبه پا څېدم نه چنگ او چغـــا نې وې
نه ښکلي فیض آباد کې د جشنونو نشانې وې

د وږ کتوب ارمان

بېړۍ د ژوندانه مې د ګرداب په لورې درومي
خبرې مې د موج او د سېلاب په لورې درومي
بنا مې د آمالو د خراب په لــــــــورې درومي
د درد او بدمرغۍ او د عذاب په لورې درومي
نظر مې غلی غلی د کتاب په لــــورې درومي
د درس او مدرسې د اضطراب په لورې درومي

بزګر وای ، بې خبر وای ، پرا خې د بنتې مې کرلای
د غرو د څوکو شپون وای ، ورې او مېږې مې پولای
مزدور وای په غـــــرمو کې مې ډبرې ماتولای
بندي وای په زندان کې مې مېچنې ګـــــرزولای
خو کاشکې د قلـــــــم په ژبه نه وای پوهېدلای
د ژوند دراز کتاب مې هــــر ګز نه وای اړولای

شپېلۍ چې د شپانه د غرو په تږو کې غږېږي
آواز چې د اوښبه په پراخو دښتو کې خورېږي
لنډۍ چې د بزګر له ساده فکر نــــه راخېژي
کوچيان چې د کېږديو په اړخونو کې نڅېږي
افسوس مې له دردو سره له زړه نه را خوځېږي
له اوښکو سره ګډ شي تورو خاورو ته بهېږي

نا يا به هلكتوبه چېرې لاړې چېرې لاړې
په تېرو ورځو شپو كې چېرې گرزې څه شی غواړې
په هيرو زمانو كې په چا خاندې په چاويا ړې
غمونو ته دې پرېښو دم پخپله را نه لاړې
په ستر گو كې مې گر زې كله خاندې كله ژاړې
ورو گامونه اخلې د تاريخ لمنه نغاړې

احساس مې غلی شوی دما ښيو په اړخو كې
ا يمان مې خيرن شوی په درواغو سلا مو كې
بې خونده ، بې مزې شوم ، په چوكيو په مېزو كې
پښتو مې وركه كړې په فا سدو طبقو كې
اورونه دې سوځل كړي په موټرو په قصرو كې
گران شوی ماته ژوند دی په دې خلكو په سرو كې

سپوږمې مې مزه نه اخلي دگلو له وږمو نه
غوږونه مې خوند نه وړي درباب له ترانو نه
احساس مې پردی شوی د ښايست له پلټو نه
رټلی يم د ښكلي طبيعت له نندارو نه
شعور مې ستو مان شوی د دې عصر له پېرو نه
خيال مې مرور دی له دې نويو شازلمو نه

چونغر

دچونغرتراني

چو نغر دلا يق د شا عرا نه الها مونو لومړنۍ زا نګوا و د با ختري آريايا نو له تا ريخ سره يو تړلی غر دی .«سرخ کوتل» چې د کو شا ني دورې د مکشوفه ودانيو او ايرانوونکو تا ريخي آثارو له کبله د نړۍ په لرغون پېژند نه کې ځا نګړی ځای لري دهمدې چونغر په لمنه کې پروت دی.

چو نغر د جغرا فيا يي مو قعيت له پلوه د بغلا ن د و لا يت د پلخمري په ولسوالۍ کې ، د غوري دشنې نا وې لوېد يځ ته ، شما لا جنو با غوړيد لی دی . د لا يق د استو ګنې کلی «بالا دوري» د کر کر د غرونو د لړۍ په لوېد يځو لمنو کې ، چونغر ته مخا مخ پروت دی.

پر طبيعت مين لايق دزده کړې په دوران کې ، د رخصتۍ وختونه پخپل کور کې تېرول چې مخا مخ چونغر ته پروت و. هغه د کور له خلا صو کړکيو څخه په بيلا بېلو موسومونو کې د چونغر د کمال او جمال مختلف حالا ت څا رل او د احساس او الها م د خپلولو له لارې يې د ژبنيو تصويرونو د جا دو ګر هنر تجربه پخوله . په دې کې چونغر د پوونده پښتنو له منځه دغه را ځر ګند شوي شاعر په ځان کې را ونغاړه او هغه يې دخال او خط د ستا ينې له محدودې دايرې څخه را ويوست او د طبيعت نا پا يه سمندر ته يې ور تېل وا هه . د هغه په ژبه يې دستورو ، سپوږمۍ ، غرونو، سهمجنو شپو، توفانونو، او د وريځو د غور ځنګ سرودونه جا ري کړل . هغه يې په ما ښامونو او سحرونو کې ولمباوه او د زړه په سر يې دانسا ن د مينې داغ ور کېښود او په دې ډول يې هغه ته د عاشقانه فريادونو او له انسا ن او طبيعت سره د نا پايه لېوالتيا ژبه ور زده کړه . شاعر په چونغر مين شو او په هغه کې يې د خپل وطن بې سا رې طبيعي ښکلا او د تا ريخ ايراوونکې خوا رق احساس کړل او

داسي په چونغر کې ویلي شو چې دعمر د کمال په پوړۍ کې هم لا په هغه کې ډوب دی.

امین «افغانپور» چې له لایق او دده دآثارو له روح او جوهر سره تر هرچا ډېر بلد او محشور و، ویل به یې «...چونغر دلایق د شاعرانه الهامونو «طور» دی، هغه د ارادت له مخې، دخپلو شاعرانه الهامونو لومړنی اثر ددغه ستانه طورپه نامه، ونوماوه.» خو د چونغر له ۳۲ ترانو څخه یوائې ۸ ترانې په لومړني دفتر کې چاپ شوې دي. له پاتې ترانو څخه ۱۲، ۱۳، ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۶ او ۲۷ په «کیږدۍ» کې (چې دافغاني زلمیانو په همت د باندې خپره او وطن ته په پټه راوړل شوې وه) چاپ شوې وې.

لایق وایي چې نا خپرې شوې ترانې دده دنا خپرو شویو شعرونو له یوه بل دفتر «سپېدې» او له ځینو نا بشپړو داستانونو او دده دیادداشتونو له ځیني دفترونو سره چې ده دخوندي کولو په مقصد د گوند په مرکزي کمېټه کې خپل دفترته را لېږدولي وو، د ۱۹۹۲ کال داپریل په پېښنو کې د کارمل دپلویانو له لورې چې د شمال دأئتلاف په ننگه کې در ېدلي وو، لوټ شول او لا تر اوسه د هغوی لورې نه دی معلوم. په هغوی کې د اسحق ننگیال یو اوږد شعر چې ما ته یې د نظر او سمونې لپاره سپارلی و او دده دفکري لورې او سبک تر ټولو اوچته نمونه وه، هم الونیا شو. لایق وایي کېدای شي چې نوموړې ترانې یا دهغوی یوه برخه دده په نورو یادداشتونو کې چې ده دبحران په شپو ورځو کې دلته او هلته د احتیاطي کاپي گانو په توگه خوندي کړیي وې، را پیدا شي، خو په داسي یو احتمال باندې ډاډه نه دی. داوه د چونغر د ترانو او د چونغر د شعري دفتر د نومونې په باب یوه لنډه توضیح چې د لایق د شعر لوستونکې هغه مطرح کوي. نور نو داتاسو او دا دچونغر ترانې:

لومړۍ ترانه

اې د کرارو چوپو شپو چونغر !
ستا د درانده سکوت بلا واخلم
ستا د چوپيا ترسلو ژبو جار شم
ستا دعظمت تپوس له چا واخلم

ته چې پېړۍ پېړۍ ولاړ يې دلته
ډېرې قصې او خاطرې به لرې
د شپې له ستورو او پېروونو سره
راز او نياز او زمزمې به لرې

زه ستا د تورو تپو شپو په زړه کې
د ناپيدا دردو سپړل غواړم
د يوه ځوان شپونکې له دروي څخه
د سويو هيلو اوربدل غواړم

کله چې ستړی شم د ښار له چيغو
د سحر ستورې ته پيغام لېږم
د ده په سپينو او زرې څنډو کې
ستا لوړو څوکو ته سلام لېږم

د تا په لوړو لوړو څوکو کې زه

د عشق او مینې ورک جهان لټوم
ستا په وریځو او په تا لنده کې
د ابدي ښایست نشان لټوم

کله چه زما د ژوند ډیوه تپه شي
زما شعرونه به لا تا ستایي
پېړۍ پېړۍ به زما په مرګ وي ژړي
لا زما خوره به چونغر وایي

دوهمه ترانه

اې دنیکونو او پلرونو کوره!
اې درنګینو خاطرو چونغره!
ستا هره ټره د تاریخ پاڼه
اې دلر غونو عظمتو چونغره!

په دغو شا او خوا درو کې وایه
ستا شازلمیان او سربازان څه شول؟
د هغو مړو لمبو ایرې کومې دي؟
د هغه اور سمندران څه شول ؟

هغه بېباکه عاشقان چېرې دي
هغه دژوند ښکلې لیلا څه شوه؟
دتا دخاورې په قدم قدم کې
دعشق او مینې تمنا څه شوه؟

ستا په درو کې چې شاهان خوځېدل
اوس هلته هېره او مرګو خوره ده
ستا په ښارونو او ماڼیو باندې
شګه او خاوره دقرنو خوره ده

هلته چې پیغلو به سومـــــا څکله
اوس یا ګیدړې یا لېوان ګرزي

د سرخ کوتل د ویرانو د پاسه
اوس یا غوا یي او یا اوښان گرزي

کلـــــونه زغلي زما نـــــه تښتي
او زه ستا څوکو ته حیران گورم
د پسرلي په انتظار شـــومه زوړ
لا ستا په پـــر ښو کې خزان گورم

ستا په کــــــراره او سړه فضا کې
چونغره زړه مې څو ناري غواړي
د ژمي شپه کې چې سپوږمۍ خوره وي
څـــو دردوونکې ننداري غواړي

دریمه ترانه

اې د ښکلا او د ښایست پلاره
اې د پېریو آسماني چونغره!
زما د شعر په ځپـــو ځپو کې
لېونی شویه توفاني چونغره

کله چې وربځې ستا له ترو څخه
را اوچتېږي قـــافلې تــــړي
سترګې زما د بدرګــــو لپاره
د مرغلــــــرو قـــا فلې تړي

د غوري سین چې ناري چيغې وهي
ستـــا د ستاينې تــــرا نې وایي
د موج په ژبه د آمـــو سین ته
د تا لــــر غونې ا فســـانې وایي

ستا په سر ستورې سنر ګکونه وهي
زه وا يم ما ته څه پیغـــام را کوي
زما نا کامـــــو آرزو ګانـــو لـره
یو څه تسل او څــــه آرام را کوي

را ســـره وغـــرېږه جار دې شمه
چې سخت یوا ځې او تنها یمه زه

د يوې تـــودې نارې په هيله هيله
يـــوه لمبــه د تمنـا يمه زه

ته خو لاښه يې چې د کاڼې جوړ يې
زما زړه غوښه ده دردونه ګالي
که د يوه شپون په پښه که ځوځ لاړ شي
لا يق يې دلتـــه بيا غمــونه ګالي

څلرمه ترانه

ستر ګې مې اوښکو نه توفان خوځوي
تو فان چې و خوځي خـــو لار باسي
چو نغـــره څومـــره بهٔمې زړه وا يه
يــــوې نا رې تـــه ا نتظا ر با سي

زما مغزو کې يوه غـــوغا خوره ده
را نه سرېږي يو څــــه اور راکړه
دا ډېــوه ګی د تو فان توان نلــري
ددې سا تلو ته څــــه زور راکړه

ستا په بادو کې يوه نغمه رارسي
نه پېږم څه وايي خـــو شور لري
له يخـــو يخـــو اوسپليو ســره
يو سوځـــوونکی غلی اور لــري

کله چې غم په ما غور ځن□ راوړي
ته زما په شونډو کې خندا خوځوې
زما په سترې او ستـــومانه زړه کې
مينه د ژوند او د بقا خوځـــــــوې

که ته د تېـــرو خا طـــرو پلار يې
يا دې په غېږ کې زمانې دي ويدې

زما د شعــــر په ناپايــــــه سين کې
د ژوند دفکر زلزلې دي ويدې

دا خا طرې او زلزلې به څه وي
که نوي سوز او نوی شور نلري
ډېووو ته هسي لو ګيدل څه په کار
که د پتن□ لپاره اور نلري

پنځمه ترانه

څه را روان دي نه پوهېږمه زه
چونغره بيا دې په سر لړې ښکاري
د غم تر تورو تورو وريځو لاندې
تمام بدن دې دړې وړې ښکاري

ګوره چې وريځې تو فانونه نشي
ستا په لمنه بزګـــــران پراته دي
د ساړه ژمي دبادونو وړا ندې
بر بنډ او وږي يتيمان پراته دي

هغه د شپون دلوخو کور چونغره
طاقت د باد او د تـــوفان نلري
څيرې وريځې دې خورې ورې که
د ژمي زغم دې بيوز لا ن نلري

کله چې ته د واورو تاج کېږدې
سا ړه په خلکو ير غلونه کوي
دژمي تېزه او بې شرمه سې لۍ
په بوټينو باندې ظلمونه کوي

کله چې واورې کروندې کړي پټې
زموږ په مځ کې زور دکار شي غلې

چېرې چې غږ د زورور شي پورته
هلته خو تېره ده چې خوار شي غلی

لکه چې شپو کې د شپنو اورونه
د غره په شپولو کې لمبې وهي
زما نارام او مضطرب روح کې
ستا خاطرې هسې څپې وهي

که زمانې ستا سره لوبې کړي
ستا لوړ کمرونه که کلـــو ځپلي
زما تنکي تنکي او نوي افکار
د کونډو رنډو ا وسپلـــو ځپلي

شپېږمه ترانه

تبنتم له ښار او له ښاريانو څخه
چونغره غبرګې دې يوه ځاله راکړه
په لوړو ترږو او کمـرونو کې دې
خپلو شپنو سـره يوه تاله راکړه

هلته به مينه او وروري شي پيدا
مرض د لوټ او دفساد به نه وي
تر هرې تيږې او پېچومې لا ندې
وېره د دام او د صياد به نه وي

چې شپه خوره شي ستا په لوړو ځوړو
زه به دزرکــو تــرانې اورم
يا به ورځمــه په ورغالـو کې به
د زاړه شپــون نه افسانې اورم

چې رمې وخوځي سبا راشي
زه به له لوړو نه سپېدو ته ګورم
يا به د ځوان شپونکي نغمې اورم
يا به دستر ګې راختو ته ګورم

چې لمر را تود شي په کمرو کې به زه
ديوې څېړۍ سيوري ته ځان رسوم

د چینې یخې او رنې اوبه بـــــه
سوي کوګل ته په امان رسوم

ما ښام به ناست یم په یوه لوړه ګټه
له ســـــره شفق ســــره به رازوایم
یا به د درويې او شپېلۍ پـــه ژبـــه
قصـــه د زړه د ســــــوزو ساز وایم

ګرزم به ، خاندم به، مستي به کوم
د غره له زرکو او هو سیو سره
غلام د هیڅا د غـــــرور بـه نه یم
خیرن به نه یم غوړ ما لیو ســــره

خپلو سپېڅلو آرزو ګا نــــو ته به
بې خونده شوی شرمېدلی نه یم
دورور تر پېښو لاندې کوو سره به
لـــوړو ځایـــو ته رسېدلی نه یم

اومه ترانه

اې د بادو او بارانو چونغره
اې د بڼلیــو او سېلو رانگو
اې د تاریخ د تاړاکو شهیده
د ویدو شویـــو عظمتو زانگو

کله چې گورم ستا سپېرو تړوته
لکه یتیم ماشـــوم ژړا راځي
په تورو شپو کې ستاله پر ښو څخه
یوه آشنا غوندې نــوا راځي

همدا نـــوا زما په مړوایروکې
یوه بې تعبیره شان غوغا خوروي
زما په سترې او ستومانه زړه کې
یــوه رنگینه تمنا خــــوځوي

ته څومره خوږ یې د پلرو وطنه
زما د خا پوړو ورځو شپو وطنه
زما غوغا ستا له چوپیا نه پیدا
اې د الهام او تــرانو وطنه

څومره به ښه وای چې پخپله خو ښه
د سین په شا نې مې سفر کولای

په مينه مينه مې له هـــــره ځايه
ستا لوړو ځوړو ته نظر کولاى

د بېدردانـــــو بېدردي به نه وه
زه به وم عشق او آزادي را سره
د تا دمينې په نا پا يه سين کې
و فا او هيله او مستي را ســره

سوځمه سوځمه د رب لپاره
يو خوندور شانې پيغام راکه
د څو دردونو د ويـــو لپا ره
يو زرين مزى د الهام را كه

اتمه ترانه

يو غمځپلی شان ځګروی راځي
چونغره ستا له شګو خاورو څخه
سړې سړې نغمې را رسي پسې
ستا له بادونو او له واورو څخه

ښا يي له سر د کنشکا څخه به
هوس د تخت او د ملکونو وزي
يا به حسرت د درست جهان دنيوو
د ده له زړه نه په آ هـــونو وزي

يا به په هغو ورارو بورو ژاړي
چې ده يې ورونه او زمن وژلي
يابه د هغو خلکو عذر کـــوي
چې ده په مينــــــه دوطن وژلي

يا بـــــه د ژوند په بې ثبا ته دوره
اوس پس له مرګه افسوسونه کوي
يا به په تل کې دنمجنو خاورو
د ورکـــــو خلکو تپو سونه کوي

يا به له دې اوږدې چوپيا وي په تنګ
زړه بې هوس د څو ا مرونو لري

يا به له خاورو راوتل غـــــواړي
مينه رغبت به د قصرونو لــــري

نوې څپه

با غوان ته

څومره هوسېږم دې تازه تازه ګلانو ته
دې نويو ځوانانو ته
ګوره اې باغوانه چې د تندې طاقت نلري
تاندې يې نازکې دي

ساته يې خاطر ترڅو چې لوی شي غوټۍ وسپړي
لاندې رينبې وتړي
مينه د چمن يې په رګو پلو کې پلنه شي
بيا ګوره توفان درنګ

خوانه يې پلوځې او اغزي او ځوځان لري که
دا دښمنان لرې که
پرېږده چې آزاده هوا چم دجلوې ونيي
دې ښکلو ګلانو ته

کله چې د ګلو په څپو کې چمن وخاندي
يعنې وطن وخاندي
بيا دې زمانه په موږه هرڅه چې کوي کوي
بل ارمان به نلرو

پیغام

تېر به شي کلونه ، مگر نه به شي
زما دغه رنگيني ترانې هېرې
محو به شي گور زما
کلی زما کور زما
مړ به نشي اور زما
تل به زه غږېږمه شعرونو کې له کام سره

دا دبېدردۍ او نا پوهۍ څپې
زما هنر او مینه غرقوی نشي
تل به دافغان بچي
پورته دباميان بچي
ښکته د سيستان بچي
لولې زما سندرې له آغاز او له انجام سره

زما ولس به یو سي هيوادونو ته
زما دترانو ښکلي رنگين گلان
تل به د پښتو ژبه
دا دلویو غرو ژبه
دغه د درنو ژبه
ساتي زما شعر له فکرونو او مرام سره

اې زما دځوانۍ تودو تودو هيلو

نوزئ دشعر ابدي کور ته
يو سئ ولولې زما
پټې زلزلې زما
اوښکې قا فلې زما
وروستو زمانو ته ددې عصر له پيغام سره

سوړ ژوند

کا شکې شرنګ د یوه رباب کې
یوه رنګینه ترانه‌وای
یا د یار دځنو ول کې
یوه مسته شانځپه وای
یا د ښکلو په محفل کې
سوځېدلای یوه ډیوه وای
کاشکې سترګو دیتیم کې
د سرور یو شغله وای
یا په زړه دیوه مایوس کې
یوه هیله یوه اسره وای
کا شکې درمند دستم کې
بله شوې یوه لمبه‌وای
یا په سر دمستبد کې
نا سور شوې یوه دانه وای
نه دغه شوم نه هغه شوم
د ساړه ژوند بندیوان یم،
ګوره څوک به را نه خلاص کړي
دا بندونه ځنځیرونه

تورو وریځو غوړولي
په دنیا باندې وزرونه

ته به وايې چې خوځېږي
په آسمان کې دغم غرونه
د ښادۍ طلايي ورو ته
بيالوېدلي ځنځيرونه
هديروته ورته شوي
دا زاړه زاړه ښارونه
په غوږو دزمانې کې
غم سور کړي دي سازونه
غرسپېره، بېديا سپېره ده
مړاوي شوي دي ګلونه ،
واړه غم دی واړه غم دی
له دې غم څخه ستومان يم
مرګه راشه ماآزاد کړه
له دې تور ساړه ژوندونه

د سلیمان پسرلی

د سلیمان په لوړو پرښو باندې
د تورو وریځو کتارونه خوځي
راته ښکارېږي د بهار په زړه کې
د پښتني مینې اورونه خوځي

بیا بهار راغی لېونی به شمه
د مستو نجونو خندنی به شمه
د لاله داغ به مې ساراته بوزي
خوب مې لیدلی غرځنی به شمه

بیا دوطن د د ښتو کاڼي بوټي
زما په سترګو کې ګلان ښکاري
د لمـــر دلاندې دشبنم ځل کې
درست کاینات او ټول جهان ښکاري

مغرورې پېغلې د پېکي د پاسه
د سرو ګلونو کتارونه اېښي
د هغه ځوان لېر به په زړه باندې یې
د سارانۍ مینې داغونه اېښي

د ژرنده ګړي د بچو په لاس کې
بیا د لښتیو زېږ ګلان ښکاري

په مړاوو مړاوو او سړو شونډو يې
تر خه ترخه موسکي ځپان ښکاري

سره را ته ښکاري چې بهار بل دی
يا زما تنده او خمـــار بل دی
ليرې ترخې اوبه به څوک راکړي
په زړه مې اور د انتظار بل دی

يارانو لاره د سارا چېرې؟
ساقي تنګ شوی يم مينا چېرې؟
په دې بېخونده او ساړه ژوند کې
يوه رنګينه مشغولا چېرې؟

ناكامه هيلۍ

اې زما ناكامه هيلو !
لرې لرې شئ له ما نه
هورې لرېې په بېديا كې
د غمونو په چوپيا كې ،
ما نا كام ته
ما بدنام ته ،
بدمرغي چيچي غاښونه

اې زما زړه زړه لېونيه، خندنيه !
نور مې مه سوځه بېځايه
د ځوانۍ له مشغولا نه ،
د گلرخو له وفا نه،
بې نصيب يم
زه غريب يم
چېرې زه ، چېرې عشقونه !

دا د هيلو كاروانونه، امېدونه
چې بهېږي را بهېږي
خندوي مې ژړوي مې ،
غولوي مې ،غولوي مې
يا هغسي
يا دغسي
پاروي زما دردونه

نا آشنا نغمه

دا څه آوا ز دی ؟
د چا نيا ز دی؟
پرده د سا ز دی
او که اعجاز دی؟
نغمه شراب دی زه شرابي يم
يا زه کباب يم دا کبابي د ه

خراب خراب يم
کباب کباب يم
د ساقي لا س کې
گرو په شراب يم
عمر تېرېږي يارانو گورئ
پيالې کړئ پورته چې نه ودرېږي

کاروان روان دی
زړه مې پرېشان دی
ويرژلی ژوند مې
په ماتاوان دی
نا مرا ده عشقه زه دې بر باد کړم
زه دې بر باد کړم نا مراده عشقه !!

رسوا مینه

سپوږمۍ دلوړو غرو له شا نه راخته راخته
سپینه رڼا په‌لویو دښتو خوریده خوریده
وږمې د گلو له عطرونو سره
شپې د شپنو له آزازونو سره
نشې د میو له جامونو سره
زما په لاسو کې ځنځیرونه دگناه اچول
توبه وه ماته

زه د نیشې له پیچ و تابه اوښتم اوښتم
دا دمچکو له گرمیو تاویده تاویده
ماله سر کشو گنا هونو سره
دې د ځوانۍ له هوسونو سره
له ډکو ډکو گیلا سونو سره
د وصل او مینې پر ښارونو چپاوونه وهل
حیا ویده وه

دا په مستۍ کې زماله غېږې رنگیده رنگیده
زه په سینونو دگناه کې دوبیدم ډوبیدم
له تږیو تږیو ارمانونو سره
له ښکلو ښکلو عذابونو سره
د زلمیتوب له کړاوونو سره
د سباوون رڼا دستر پرده وچیرله
مینه رسوا شوه

د ارغوان سندره

دا د گلو امتحان دی
که په غرونو کې توفان دی
که د گلو ننداره ته
سر جګ کړی ارغوان دی
چې بل فکر او نوی ذوق
نوی شور او نوی شوق
زما په شعر کې نخېږي

د سینونو په نغمو کې
د بهار په ترانو کې
د عشاقو په سینو کې
د گلونو په څپو کې
نوی شور، نوی آواز
نوی طرز او نوی ساز
آسمانو ته پورته کېږي

په رګونو د زمان کې
د خیالونو په توفان کې
د اشعارو په عنوان کې
د ځوانانو په ارمان کې
نوی خیال، نوی عنوان
سره لمبه د ارغوان
را تاوېږي او بلېږي

اشنا ته

هېر کړه آشنا دا تېر عمرونه هېر کړه
باده در نیسه تېر غمونه هېر کړه
کاروان دعمر اشنا
کله درېږي کله صبر کوي
پیاله کړه پورته چې مهلت کم دی

بیا به ځواني وي خو بهار به نه وي
یا به بهار وي دزړه یار به نه وي
زه له دې عمره اشنا
سخت اند ښمن یمه او ویره لرم
له دې ظالمه انتظار کم دی

مهلت دعمر یوه برېښناده برېښنا
یوه غمجنه شان خندا ده خندا
په دې خنداکې اشنا
یو رپ لذت دی گوره لاړ نشي
چې افسوسونه بیا ثمر نلري

که زاهدان په سجاده ښه ښکاري
رندان بیخوده په باده ښه ښکاري
یوه گړۍ عقل اشنا
عذاب عذاب دی گوره پام کوه
چې افسوسونه بیا ثمر نلري

را ځه چې ځان له يو جهان کو پيدا
ځو لېونې او ځو مستان کو پيدا
سارا ته لاړ شوا شنا
هېر کو دا واړه بند يزونه هېر کو
په بدمستۍ کې ځو نارې و وهو

زړه مې سارا پسې ژړاوي کوي
زما تېر عمر ته ښېراوي کوي
راځه چې وزو اشنا
وېرېږم لاره دسارا بنده شي
جنون به گرزي سر گردان را پسې

دسالنګ ترانه

په لمـــــن د هند وکش کې
بيا د کار مـــــوزيک غږېږي
دمــــا شين تر دوړو لاندې
د هيـــواد انسان خوځېږي

د لته فکـــر د بقــــــادی
ژوندی شوی په سالنګ کې
ما ليــــد لې معجـــزې دي
د کا ر ګـــرو په کلنګ کې

غرونه غرونه به هـــوار شي
کار به وکـــــري ګلونه
سېل به مارشي سين به واوړي
طبيعت بـــه شي پـــه ملونه

علم او کار ســـره يو شوي
ما توي داسختې پـــر ښي
د سالنګ له زړه نه باسي
د انسان د فکـــر کـــر ښي

هغوی چې نه هېرېږي

رحمن بابا:

خرقه پوش دی له شا هانو بې نیاز دی
سر تر پایه حرارت دی سوزو ساز دی
د خیال دباغ دګلو یوه وږمه ده
د جذبو په آسمانونو کې پرواز دی

خوشحال خټک:

یو سېلاب دی چې له لوړو را روان دی
د پښتـــو او پښتنوالي قهـــرمان دی
تېښت یې مه بوله غورځنګ وربا ندې مکړه
پس له مرګه هم د تورې تـــرجمان دی

حمید ماشوخېل:

د پښتو د خــــوږې ژبې یکه تاز دی
په ایجاد د رنګینیـــو کې ممتاز دی
په هر بیت کې نخولي دي خیالونه
د ده شعر، شعـــر مه بوله اعجاز دی

سم تګ

په سفر کې له کاروانه سـره سم تګ
د پېـړۍ په مقتضا قـدم قـدم تګ
کوم چې باسي توفاني بېړۍ له موجه
همدغه دی منتخب او محتـرم تګ

بې موقع خندا

ما کتاب د تجـــربې کې دي ليدلي
د غـا فل په درما نـــد ه لمبې ختلي
چا چې کړې بې موقع خوب و خندا ده
د برېښنا په شانې يوه خنـدا کې تللي

د دنيا لار

چې دنيا ځي په هغه لار بـــه روان شې
په دې خپله لار به خپله ســر ګردان شې
خود سري به دې له غرو څخه غور ځار کړي
بيا په تېره څه حاصل چې پشيمـــان شې

هندوکش ته

هندوکشــه را روان کړه سېلاوونه
چې له توانه پورته شوي دي دردونه
داشيا دغرونو تا جه د ر نه جار شم
څنګه نه سوځي د تا پلې او ر ګونه

پټ خم

محتسب که هر څو چم داحتساب کړي
رند پو هېږي چې په زړه کې څه حساب کړي
په قبا کې يې پټ کـــړی خـــم دميو
که په خـــوله هر څو وردونه دثواب کړي

دهر چا جهان

دا جهان که هر څو لوی او سورور دی
خو دفکـر تاخت و تاز ته يو بخر دی
دغه يوه قطره شبنم هم ترې خلاص ندی
چاته اوښکه دشبنم، چا ته گوهــــردی

دعا

ربـــه را ولې توفـــان، توفـــان دکـار
نـــوی نسل او طبقــــــه د ابتکار
موږه ننگ ددې وطن که په دار جگ شو
آلـــوده بـــه شي په مـــوږه هغـــه دار

طلا

دا طلا چې هر سړی يې په ارمان دی
دا قاتل د شـرافت او د وجدا ن دی
فلز نه دی استبدا د دی تجـــاوز دی
د بشر په عوا طفـــو کې شيطان دی

سرې ورځې

په سحر کې رڼايي د ژونــــدون نشته
په ما ښام کې شور دعشق او جنون نشته
هـــــره ورځ له بلې ورځې ســــړه کېږي
په سبا کې حــــرارت د پـــرون نشته

پښتنو ته

د نجات د قافلې له ســــره هېـــــر شوې
دژوندون ساحل نه پټو ستر گو تېر شوې
د توفان په څپو ډوب شوې خوار پښتونه
د نفاق په سېلاوونو کې چا پېـر شوې

...

خدا يه ماله د کلام زور او تأثيـــر را
رسا عقل، پاک ايمان ،قوي تدبير را
يا نجات د وښيارۍ له غمه راکړه
لېونی مې کړه ددې هنـر اکثير را

ظالم ته

جگ ولاړ به دا اسمان وي ته به نه يې
همدا راز به دا جهان وي ته به نه يې
خلقې به ستا له ظلمه حکايت کړي
آسوده به مظلومان وي ته بې نه يې

ابدي شرم

زه له مرگه نه وېرېږم، نـــه وېرېږم
د لطيفې سا په جال کې نه بندېږم
که د ځواني معرکې پهلوان نشم
تر ابده به په خاورو کې شرمېږم

ژوند

ژونـــد دماتو او سپليو سلسله ده
يا د څـــو خندا ژړاوو قافله ده
يوه برېښنا د عدم په تورکوگل کې
د سکون په اندامــو کې زلزله ده

شرق او غرب

شرق او غـــرب سره يو بل ته اوښتلي
نه پـــوهېږم زماني بيا څـــه کړلي
راته ښکاري د ياغي انسان له لاسه
دې دنيــا له تباهۍ ســــــره منلي

د پيسو مرض

هسې تللي يو د خپل ځان په غمو کې
د پيســـو په تموج او توفــــانو کې
که انفاس د مسيحا راشي علاج ته
مبتلا به شي په فکر د پيســـو کې

ژوندۍ خبره

او ښکې ندي چې له سترګو مې بهېږي
زړه مې ویلي شو له سترګو را توییږي
که مې مړی یوه ژوندۍ خبره واوري
پس له مرګه به په خاورو کې نڅېږي

دژوند پهلوان

بې همت وي چې له ژونده شکايت کړي
لېونی وي چې د تېـــرو حکايت کـــړي
پهلوان وي چې د ژوند په معـــرکه کې
موانع لري کوي او حــــــرکت کړي

ستا دزلفوکړۍ

اې سپوږمیه ستا د حسن څه تأثیر دی
چې عالم دې دجلوې په دام کې ګیر دی
خيالات او الهامات او زما فکــــــــر
یوه کړۍ د ستا دزلفــو دځنځير دی

ستا نظر

بيا مې زړه دتا دزلفو په دام ګيـــــر شو
بيا مې خيال دتا په حسن کې اسير شو
ستا نظر چې زندګي تــــرينه اوريږي
دلايق له سينې تېــــــر شــو عالمګير شو

بې خونده ژوند

زموږ بېرنگه ا و بې خــونده ژوندبه تېر شي
سم ملت او نوی ژوند بـــه را بر سېر شي
ولي هيڅکله بـــه نشي چې لـــه خلکو
زموږ بې رنگه او بې خونده ژوندون هېر شي

تا وده زېري

هغه وخت چې کام له خوبه را بيدار شي
د وطن غر او صحرا گل و گلـــزار شي
زما خاورو لــــــره راوړئ تا وده زېري
گوندې وي چې مې هډو کي په کرار شي

بې عشقه زړه

که په زړه کې عشق د کام او هيواد نه وي
يا په مټ کې توان توفيق د جهـــاد نه وي
هسې زړه او مټ د گور چينجو ته ور کړئ
څو عامل د بې ننگي او فســـــا د نه وي

لوی دښمن

که مې لاس په کان د زرو باندې بر شي
اور به بل کړم پې چې خاورې د ممر شي
تر هغو به د سکې بـــــدي پرې نږدم
څو يې نوم نشان له ځمکې نه بهر شي

دعقل غلامي

يا دعقل لاره خوشې کړه مجنون شه
د دنيا لـــــه مشاغلو را بيـرون شه
يا دعقل غلامي ته ځـــان تيار کړه
سقرات شه، ارستو، افلاتـــون شه

دخان خر

کوم ملت چې خر دخان وي ملت نه دی
چې د خپل قوت نادان وي ملت نــه دی
چې د نـــــورو له ويالې څخـــه ويرېږي
او غـــافل د خپل توفـان وي ملت ندی

زما قلم

زما قلم به هله لوړ او محترم وي
چې د ښمن د استبداد او د ستم وي
چې د خلکو د دردو رازونــه وايي
خدا يه وي به چې هغه زما قلم وي

زوړ نظا م

مکتب غم، اداره غم، کلی او کـــــور غم
ميندې غم، پلرونه غم، نيايي او ترور غـــم
د زاړه نظام له ظلم او لـــــه فساده
په وطن باندې را گرزي کور په کور غم

انقلاب ته

رب دې راوله اې پلاره انقلابه
اې زموږ عالي مکتبه اې کتـــابه
دا وطن په ظلم هسې خراب شـوی
چې فاسد دی له یوششه تر تهدابه

انقلابي سر

سر هغــه دی چې په اور دانقـــــلاب کې
په لمبو کې ، په توفان کې، په سېلاب کې
دمــــــزدور او د بز گــــــر د حق لپاره
ځړېدلی وي ددار په ســـره تناب کې

نن او پرون

د نن اوښکې د سبا ورځې توفان دی
د نن طفل د را تلونکي پهلــوان دی
ددنیا په زور غــــــره نشې حاکمه
ستاجهان سبا دبل سړي جهـا ن دی

انسان ته

هلکتوب په لوست او لیک کې درنه تېر شو
په ځوانۍ کې حرص د مال درنه چاپېر شو
په زړښت کې سمه شمه د سهــــا رېې
ځوک چې زوړ شو ناتوان، چې مړ شو هېر شو

د قربانۍ ځای

په کوم ځای کې چې د علم ډېوه بل شي
يا د فکر لمبه و خوځي جل بل شي
د پتنګ په شانې ځان ترېنه قژبان کړه
چې سينا دې له ايرو څخه خجل شي

ځوان او زوړ

ځوان هغه وي چې د ځوان فکر خاوند وي
نه هغـــه چې د او هامـو په دام بند وي
سل ځوانان دې تر هغه زاړه قربان شي
چې خاوند د نوي رنګ او نوي خوند وي

له ځوان څخه ګيله

ځوانه ډېر ډېر ګيله من يم ستا له کاره
ستا له فکره، ستاله پوهې، ستاله ډاره
په نغمو کې دې د ژوند سندره نشته
کام ته نه شې پوهولای سمه لاره

پا څېره زلميه

ستا په مخ باندې جهان ګل و ګلزار دی
ستاپه مټ د ژونـــدانه دار ومدار دی
دغفلت له خوبـــه پا څېره زلميــــــه
چې جهــان دې دجلوې په انتظار دی

دوطن ځوان

هغه ځوان چې د وطن په درد سوځېږي
که سل ځله پر مخ لوېږي پـــورته کېږي
ما ترې زر ځله قـــربان او صدقه کړې
چې دمرګ په پوله نا ست دی لا خوځېږي

فرعون ته موسا

ظالمان که فرعونان وي ته موســــا شه
دناتوان او دمظلوم د لاس عصــــا شه
سر کشان که په نشتر زړونه زخمي کا
ته ملهم او د زخمي د زړه دوا شـــــه

د ځوانې عقيدې پهلوان

نه په ځـــــــوان عقيده من يم نه په زوړ
نه په لوڅ او نه په وږي ، نه په مـــوړ
چې د ځوانې عقيدې پهلوان تـــه وي
پسې نه ګرزم که ګرم وي که ســـوړ

له خلکو سره يو ځای

ځوانه ځان لپاره ژوند څه ژوندون نه دی
ګـــوره پام کړه دا سبا دی پرون نه دی
څو د خلکو په غمــــونو کباب نه شي
هغه تيره د سا را ده ، لړمــــون نه دی

رښتونی ځوان

ځوان هغــه دی چې فاتح له دنيا تېر شي
نه هغـــــه چې په دامونو کې چاپېر شي
چې کړه وړه يې يا د ګا رونه شي تاريخ ته
نه هغـــــــه چې له پېړيو څخه هېر شي

اروپايي شاعران

اروپا يي شاعران

له څه مودې را دورې مې غوښتل له اروپا يي شعرونو سره دځوانو پښتنو شاعرانو او ليکوالو د بلدولو لپاره د اروپا يي شاعرانو ځيني شعرونه په پښتو شعر ترجمه کړم مگر د وخت تنگسيا دا هيله وځنډوله .اوله شپږو مياشتو را په دېخوا ددې هيلې د پوره کولو شونتيا لاس ته راغله او ما دغه کار پيل کړ او اروپا يي شعرونه مې لکه د هغوی اصل پښتو ته را واړول . ددې زيا ر د لومړنۍ نمو نې په ډول مې د « پوشکين »، « لرمنتوف » او« پتوفي» څو شعرونه د دوی له لنډې پېژندگلوۍ سره په همدې دفتر کې وړاندي کړل . البته بېلې ژبې حتی يوه وا حده ژبه هم چې کله په متفاوتو فرهنگونو کې سره جلا شوې وي ، تر عامو اشترا کوتو ور هغه خوا ، خپلې ځانگړې او جلا مقولې اصطلاحات او فر هنگي احکام لري چې له نورو ژبو سره د هنري راکړو ورکړو او دژباړلو او راژباړلو په چاره کې ستونځې را منځ ته کوي او حتی کله دغه راکړه ورکړه ناشوني کوي او هغه متل رښتو نی کېږي چې وايي :« د شعر ژباړونکی خاين دی.» ما د ژباړل شويو شعرونو د وزن او غاړه ايزې ځانگړتيا او دقافيو درعايت لپاره کله يو لفظ يا جمله په ژباړل شوي متن باندې زياته کړې ده خو ددې لپاره چې دترجمې امانت رعا يت شي هغه مې په قوسونو کې دننه راوستي دي تر څو اصلي متن بې درکه نشي .

د پتوفي له «غروب » او د لرمانتوف « دژوند جام » نه پرته ، په نورو ټولو شعرونو کې د هغوی د وزن، قافيې او سندريز آهنگ اصالت ساتل شوي دي او بې له هر راز فني تصرف څخه ، د خپلو ژبو په اصلي رنگ کې پښتو ته را اړول شوي دي .

الکساندر سرگیویچ پوشکین

ستر روسی شاعر الکساندر سرگیویچ پوشکین د ۱۷۹۹ کال د جون د میاشتې په شپږمه نېټه په مسکو کې زېږېدلی دی . خپل لومړني شعر یې له لومړنۍ زده کړې وروسته ، په لېسه کې وواېه . له زده کړې ورو سته دباندینیو چارو په وزارت کې په کار بوخت شو ، خو خپل ټول وخت یې په ادبیاتو تېر کړ . په ۱۸۲۰ م کال کې د «روسلان او لودمیلا» خپرېدو ډېر شهرت ور کړ.پو شکین لا زده کوونکی و چې انقلابي ټولنې ته نیږدې شو او ددې ټولنې مفکورو دده په ټولو آثارو اغېزه وکـــــړه . پوشکین دخپلو څرگندو انتقادونو له کبله یو ځل د روسیې جنوب ته او بل ځلي یوه کلي ته تبعید شو .

په ۱۸۲۵ م کې د روس نظامي افسرانو یو ناکام بغاوت وکړ . ددې بغاوت څخه وروسته تزاري حکومت غوښتل پوشکین خپلې خوا ته جلب کړي نو له تبعید څخه یې بېرته را وغوښت خو پوشکین د پا څون دمفکورو پلوی پاتي شو او په دې وخت کې یې داسي شعرونه ولیکل لکه « سایبېریا ته » چې په دې مجموعه کې چاپ شوی دی . له همدې کبله د روسیې دمرکزواک لرونکو ، له ده څخه کرکه کوله ، او دده په ښځه یې تو ولگاوه . ددې تورونو په نتیجه کې پوشکین د یوه فرانسوي نظامي افسر سره چې د تزار په چوپړ کې و ، په مخامخ دوئل کې ټپي شو او دوه ورځې وروسته مړ شو . دا واقعه د ۱۸۳۷ م کال د جنوري په ۲۷ پېښه شوه . پوشکین تر اوسه د روسیې د ادبیاتو تر ټولو ستر او محبوب شاعر پاتي شوی دی .

دپوشکین ستر آثار دا دي:

په شعر کې د « یوگني اونیگین»منظوم ناول ،« پولتاوا » ، «مسي

سپور»، او په نثر کې د «دبروسکي» او د «کپتان لور» ناولونه او نور .

انعکاس

کوم وخت چې په لوی ځنگله کې غر. دځناورو شي
یا چې د تـــرم له خولې نه پورته یـــوه خبـــــره شي
کوم وخت چې له وربځو نه ، د تالندې آواز شي خور
یا دغـــونډی شا نه کومـــه پېغله په سنـــد رو شي
ته په تش ما حول کې بیا هغـه غبر گـــــوې بېـــرته
هر چا ته د خپلې خـــــولې خرې اوروې بېرتـه

ته په غـــبر. د تا لندې ، بربښنـــــا او د ځپـو خبر
ته په (ســـویو سترو) آوازونـــو د شپنـــــو خبر
ته هـــر چا او هـــر شي ته ، دده دغبر. ځواب وایې
ته د تپولـــو واړو پـــه نغمـــو او ترانـــو خبـــــر
تا ته مگـــر څـــوك ستا د سندرو ځوا ب نه وايي
اې شـــاعره یو ستـــا د خبرو ځـــواب نـــه وایي

انچار

د سوځوونکو شغلو دلا ندې
په یوه وچه لویه ښېد یا کې
انچار ولاړ دی او پیره کاندي
یوا ځنی دی ټوله دنیا کې

دې تړیو د ښتو دی زېړولی
د خپل غضب په ورځو شپو کې
بیا هرې څانګې تې څڅولي
زهر په پاڼو او په ریښو کې

بیا چې ګرمي شي، دده له ښتو
اوبځن زهرونه ورو ورو څڅېږي
خو چې ما ښام شي، په پلنو دښتو
زهر شي غوټه را ټه ځلېږي

که یوه ګرزانده وریځ پیدا شي
او په دې ونه را وورېږي
د ونو څانګو نه، بیا جلا شي
د زهرو څاڅکي، په ریګ څڅېږي

۱ــ انچار: د زهرو ونه

شد يد يو امر يو سري بل ته
ور كړ چې لاړ شه تر اې انچاره
هغه هم لاړ شو، دغه اجل ته
او بېرته راغی تر بل سهاره

د مرگ شوده يې راوړه ناچاره
هغه ظالم ته له مجبورۍ نه
پر مخ يې راغله د خولو لاره
حال يې خراب شو له كمزورۍ نه

پر خاورو پرېووت تر كېږدۍ لاندې
لكه چيچلی چې وي تورمار
پړ مخ د خاورو، په ځمكه باندې
په پښو كې مړ شو دخپل سركار

په هغو زهرو يې آلوده كړل
ظالم فاتح د مرگي غشي
بيا يې ملكو ته د گاونډيانو
د مرگ لپاره هغه كړل خوشي

وريځ

اې دورک شوي توفان ،وروستۍ وروستۍ وريځې
همدا يوائې ته يې ،په شنه آسمان کې خوځې
ايکې يوائې ته يې، چې غمجن سيورى کوې
يوائې ته (په موږه) ، خوشحا له ورځ غموې

يوه شېبه مخ کې دې وه، مخه دهسک پوښلې
او هيبتنا کې برېښنا، ته وې پــــه غېږ نيولې
مبهمه تا لنده دې ،(زموږ پر سر) کوله
نا روغه ځمکه دې هم، په باران او بوله

ورکه شه وخوځېږه، اوس ستا موده پوره ده
توفان تري تم شوى ، او ځمکه هم تازه ده
د ونو پاڼو باندې ، باد تېروي لاسونه
او له آسمانه شړي ، د ستا خواره پوځونه

ګ... (۱)

هغه خوږه شپېه په ياد ده زما
چې مې نظر کې ته له ورا شولې
لکه يو ښکلى الوتونکى خيال
لکه يو پاک ښايست پيدا شولې

ډېر وخت دتا لطيف آواز راته
د نامېندۍ دغم اوږدو شپېو کې
ښکلى تصوير مې دې په خوب ليده
د شور ما شور په بدو اندېښنو کې

کلونه تلل، ياغي ټکان دتوفان
پو او پنا کړل پخواني خوبونه
ستا آسماني صورت او ښکلى آواز
هېر مې شول واړه (لکه هېر خوبونه)

په لري ځاى کې ورو ورو ورځې زما
په تياره بند کې تېرېد لې هدر
نه بل ژوندون، نه بل الهام، نه مينه
نه بل معبود، اونه داوښکو اثر

---

۱ ــ ک...: دشاعر دمعشوقې پټ نوم

روح ته مې وخت دويښېدو راغلی
بيا مې نظر کې ته له ورا شولې
لکه يو ښکلی الوتونکی خيال
لکه يو پاک ښايست پيدا شولې

زړه مې رپېږي دخوښۍ له زوره
ځکه چې بيا يې شول ورک شوي پيدا
هم يې ژوندون، هم يې الهام، هم مينه
هم يې معبود، هم يې دمينې متا

سایبیریا ته

د سا یبریا د ځمکې زړه کې
و ساتئ خپل ویاړ جن زغمونه
ستا سو غمجن کار به ورک نشي
نه د افکارو لوړ پروازونه

هیله چې خور ده د بد مرغیو
بیا به د ستا سي تیاره زندان ته
سترزیري خپور کړي د خوشحالیو
مطلوب فرصت به را شي زمان کې

مینه دوستي به ستا سي مکان ته
له تیارو ورونو در ننه کیږي
لکه دا اوس چې ستا سو زندان ته
زما غږونه آزا د آزاد رسیږي

مات به شي واړه دا ځنځیرونه
بندیخانې به ړنگې شي بېرته
وا به ورئ ورو کې هر کلیونه
ورونه به در کړي تورې په بېرته

د ژمي ماښا م

آ سمان تیاره دی واورین توفان کې
په گردلو کې واوري څرخېږي
د ځناورو په شان سوران کي
د ما شومانو په څېر ژړېږي

کله یو واري زوړ بام د پا سه
خورو وښو کې په شور ما شور شي
لکه ناوخته پردیس نا څا په
کړ کۍ وهي ،غلط ترې لور شي

زموږ غریبه زړه جونگړه
سخته غمجنه ، زیاته تیاره ده
پر تا زما بلهٔ کۍ[1] څه له
د کړکۍ مخ کې چوپیا خوره ده؟

یا د توفان کړیکجن آواز کې
یې ستړې شوې ، ستوما نه شوې
یا د سنیو د څرخ آواز کې
د خوب په تال یې پرېشانه شوې

۱ ــ بلهٔ کۍ: د بلهۍ اسم تصغیر دی، له دې څخه دپوشکین مراد خپله دا یي ده چې دی یې له

وړکتوبه روزلی او لوی کړی دی.

اې زما د خوارې ځوانۍ ملګرې
راځه چې وچښو دا شرابونه!!
راځه چې غم ته پيالې کړو سپرې
يو څه خوشال کړو خپل غمجن زړونه

ماته سندره د مرغه (۲) وايه
چې ښنګه او سې نورو ملکو کې
ماته سندره د پيغلو وايه
چې او به وړي سهار سپېدو کې

آسمان تياره دی واورين توفان کې
په ګردلو کې واوري څرخېږي
د ځناورو په شان سوران کې
د ما شومانو په څېر ژړېږي

اې زما د خوارې ځوانۍ ملګرې
راځه چې وچښو دا شرابونه
راځه چې غم ته پيالې کړو سپرې
يو څه خوشحال کړو خپل غمجن زړونه

---

۲ ــ يوه فلکلوري منظومه ا فسا نه ده چې دايي به د پوشکين په ما شومتوب کې د هغه

دويده كولو لپاره ورته ويله .

اريون (۱)

موږه ډېر وو په بېړۍ كې
دراوه ځينو با دبان
نورو گردو په يو آن
پارو گان وهل بېړۍ كې

زموږ پوخ رهبر چوپيا كې
پر سكان تكيه كوله
او بېړۍ يې چلوله
د سكوت په منتها كې

زه ډاډه ويسا په ځان
او سندرې مې ويلې
ما نهو گانو اوربدلې
نا څاپې راغی توفان

واړه مړه شول په بېړۍ كې
برېښنا، تالندې، توفا ن
زه مرموزه غزلخوان
يوائې واچولم زۍ كې

۱ ــ اريون : دلرغوني يونان يو شاعر دی. افسانه روايت كوي چې يو وخت سمندري غلو داريون په بېړۍ با ندې حمله وكړه ، يرغلگرو غوښتل چې اريون مړ كړي او مال يې ولوټي . اريون اجازه وا خيسته چې تر مرگ دمخه خپله سند ره وواييي . اريون سندره وويله او ور پسې يې ځان سمندر ته وغورځاوه . سمندري « دلفين» چې داريون سندرې يې په زړه سخت اغېز كړی و، هغه يې وا خيست او د سمندرڅنډې ته يې ويوست . پو

شکين دا ترا نه د خپل وخت په ځانګړو پېښــو با ندې ليکلې او همغو ته پکې اشاره کوي.

بولـــــم تېرې تـــــــرانې
د(رانه) لمر وړانګو لاندې
ديوې لويې پر ښې وړاندې
وچـــوم لندې چـــامې

بندي

زه ترشايم د جالونو دلندې بنديخانې
تماشه کوم په بند کې ديوې ځوانې باښې
ارمانجن اشنا له ورايه رېوي خپل وزرونه
خوځوي تر کړکۍ لاندې ډک له وينو خوراکونه

کله ووهي مشوکه، کله ما پلو ته ګوري
لکه فکر کې يې کوم شی (غلی) زما لپاره ښوري
په کتو او آوازونو اشارې کوي وما ته
غواړي ووايي چې: راشه والوزو لويې فضا ته

موږ آزاد مرغان يو وروره، راځه وخت دی چې تېرېږي
راځه والوزو اې ځای ته چې ترورېځو غر ښکارېږي
هغه ځای ته چې هغه کې دښنه بحر ناظران يو
هغه ځای ته چې يوائې زه او با دې خاوندان يو

دواکخ[۱] ترانه

ولي دخوښۍ آواز چوپ شوی دی
اې دساتېرۍ سندرو پورته شئ!
تل دې نرمې پېغلې ځونې ښځې وي
موږ سره چې عشق درلودلی دی

ډک کړئ ګیلاسونه خپل
تل د ګیلاسونو ته
ټیګو شرابونو ته
واچوئ ګوتګۍ خپلې

راشئ ګیلاسونه سره پورته کړو
تل دې وي شعرونه، تل دې عقل وي
و ځلېږه ته اې مقدس لمره!
هسې چې څراغ سپېدو ته ژېړ ښکاري
دغسې (غلط) او دروغجن حکمت
لمر دابدي عقل ته ژېړ ښکاري
خپله رڼا بایلي آخر ورکه شي
تل دې وي لمر، ترژمۍ دې ورکه شي!

۱ـ دلرغوني يو نان د شرابو او خوښۍ رب النوع.

پټه مينه

ما له تا سره لرله پټه مينه
ښايي مړه نه وي دا مينه زما په زړه کې
ځکه زه غواړم چې تا په تکليف نه کې
مګر تا به ربړوي نه دغه مينه

ما له تا سره لرله غلې مينه
په چوپيا کې په حسد او محجوبۍ کې
داسي پاکه حقيقي سپيڅلې مينه
خدای کړي نوريې ولري هومره پاکۍ کې

د یادگار څلی

ما مجسمه ده جوړه کړې ځان د پاره
پټه به وا ښه نه کړي هغې ته دولس لار
پورته اوچت شوی دسکندر تر یاد گاره
څلی زما د کار

هېڅ وخت به مړ نشم ځکه روح به مې سندرو کې
زیاته تر بدن پاتې شي تل به وي ژوندئ
یو شاعر که پاتې وي ژوندی به یم خبرو کې
پر ټوله نړئ

لو یه روسیه به گرده پېژني زما مقام
هر روسی ملت به زمانوم وړي په ښاغلي شان
واړه سلاوان او تنگوسان او فنلنډان په کام
کلمک دبیابان

ډېر وخت به له دې سببه یم په خلکو گران
چې مې په خپل وخت کې ښه احساس که را بیدار
ظلم کې مې یاده آزادي کړه او احسان
ومې غوښت په خوار

باید د شاعر مهارت کېږدي خدای ته غاړه
نه له چا وډار شي نه پابند شي د احسان
ومني ستاینه وي که تور وي په ځان دواړه

لر شي له نادان .

لر ما نتوف

لرما نتوف(۱۸۴۱ م ـ ۱۸۱۴ م) دروسيې دادبيا تو تر ټولو لوړه روما نتيکه څېره ده . دې ستر ادبي نا بغه تش ۲٦ کاله ژوند وکړ او که چېرې ژوندی پاتي شوی وای خامخا به د يورپ په شاعرانو کې بې سا ري مقام ته اوچت شوی و .
لرما نتوف په ۱۸ کلنۍ کې د تزار گا رد ته دا خل شو او دعمر په ۲۲ کلنۍ کې يې « د شاعر مرگ» مشهور او بې ساري شعر د پوشکين د مر گ په منا سبت وليکه او له همدې وخت څخه يې شهرت ته مخه کړه . دی دخپل وخت په رژيم باندې دانتقاد له کبله قفقاز ته تبعيد شو . دی هم د پوشکين په شان په دوئل کې وږل شوی دی . دده په باره کې ويل شوي دي :« يو مرغه و چې له جنته راغلی و او په لنډه موده کې چې د قفس زنداني و، داسي نارې يې وکړې چې له جنته راتلې.» ما دلته په چونغر کې دده شپږ شعرونه پښتو کړي دي .
د لرمنتوف تر ټولو مشهور آثار دا دي : په قصيدو کې « ديمون» او« مه څېری» . په ناولونو کې د« پيړۍ قهرمان» او په منظومو ډرامو کې « مسکو».

بادبان

يوائحي يو بادبان د سمندر په شنه غبار کې
له لرې مټکې ښکاري او سپينچک شاني ځلېږي
په لرې هيوادو کې څه تپوس کړي څه شی غواړي؟
په خپل ښکلي هيواد کې(خدازده) څه ترې پاته کېږي
بادونه غورهار کړي، څپې يوه په بله اوړي
شا تير د بادله زوره يوه خوا بله خوا کږېږي
نه، نه ! په سمندر کې نېکمرغي نه لټوي
او نه له نېکمرغۍ نه چېرې تښتي يا پټېږي
تر سپين بادبان دلاندې شنې رڼې اوبه د بحر
له پاسه يې د لمر زرينې وړانګې پې خورېږي
ليکن ياغي باد بان د توفانو هوس لري
ممکن په توفانو کې نېکمرغي موندله کېږي

دژوند جا م

په پټو سترګو مو شونډان دژوند په جام ایښي
د هیلو لارکې مو ګا مونه ټول ناکام ایښي
موږ ه بې ځایه تودې اوښکې تو یوو ور با ندې
غمې د اوښکو مو د جام په زیو خام ایښي
د مرګ شپبه به زموږ له سترګو پرده لري کا ندي
وابه خلي ټول هغه چې موږ ځانله تمام ایښي
ها وخت به پوشو چې دژوند جام لا پخوا تش و
موږ غولېدلي وو کنه دی په رښتیا تش و

کمر

طلايي وربځي د لــــو کمرې
په سينه باندې شپه کـــړله تېره
سبا د وخته لوبغاړې وربځـــه
په شنــه آسمان کې لاړله لري

په کمــــر پاتي يولوند اثر شو
يکي يوائي هلتـــــــه ولاړ و
په يوه ژور فکـــــر کې لاړو
چوپې صحرا ته په ژړا ســر شو

وریځې

دا سمان وریځو تل پر د پسانو !
په شنه آسمان کې د در لـــــړونو
زما په شانې تل سر گــــــردانو
له گران شمال نه جنــوب ته تلونو

څوک شړي تا سي ؟ آیا تقدیر دی؟
یا پټ حسد دی، یا ښکاره کېن دی؟
آیا د جرم دغه تأ ثیر دی ؟
یا د دوستانو تور او نا ورین دی ؟

نه هسې نه ده ، پټو (۱) خپه کړئ
ستا سي نه حس شته او نه دردونه
همېش آزادې ، همېش سړې يئ
نه مو وطن شته ، نـــــه تبعیدونه

۱ ــ پتهو يعنی پتيو او کروندو په خپلې بې بدلونه بڼې خپه کړئ او لېږد ته يې وهڅولئ.
شاعر غواړي د شعر په ژبه ووايي چې دلته ځمکه او ماحول يو رنګ او بې بدلونه دی.

• • • •

په لوڅ غره کې دوحشي شمال دپاسه
ده ولاړه د کاج يکې يـــوا ځې ونـــه
له درانه خـــــوبه کــړه وړه زنګېږي
د سپينکۍ واورې جامه ورباندې پلنه

همېش خوب وينې چې لري په صحرا کې
هغې سيمې کې چې لمر ترينه راخېژي
پر تاوده کمـــــــره غمجنه او يوا ځي
د خــــــرما ښايسته ونه راشنه کيږي

. . . .

تش یو زه راځم پلو د لویې لار ته
په غبار کې د برینه لار ځلیږي
چوپې دښتې غوږ نیولی خدای دربار ته
او یو ستـــوری هغه بل سره غږیږي

د آسمان هر یو شی دروند دی او متین دی
مځکه غلې ویده شوې شنه رڼا کې
مګر ولې زما زړه له غمو شین دی
ارماني یمه د کوم شي په سودا کې؟

د هېڅ شي منتظر نه یم له خپل ژونده
او نه کړم په هېڅ تېر شوي افسوسونه
آزادي غواړم یوائې له دې بنده
هېرېدو ته د ځان غواړمه خوبونه
مګر خوب، نه د لحد ساړه خوبونه
هسې خوب چې په کوګل کې مې رپېږي
د ژوند واړه طاقتـــونه، قوتـــونه
او سینه کې مې سا ښکته پورته کېږي

چې کرۍ، شپه ورځ، د مینې په باره کې
ماته وو ايي یو خوږ آواز سندرې
شنه څېړۍ مې سر د پاسه (په نخره کې)
سر راکوز کړي راسره وکړي خبرې

پتوفي

ساندور الکساندر پتوفي (۱۸۲۳ ــ ۱۸۴۹) د مجارستان تر ټولو لوی شاعر دی او تش ۲۶ کاله ژوندی پاتې شوی دی. پتوفي نه یوازې یو ستر شاعر بلکې د مجارستان یو ستر ملي اتل هم دی.

غروب

لمر لکه مړاوی گل د ځمکې په لور
سر ټيټوي او ښکته کېږي پسې
دده له سره او طلايي جام څخه
ورو ورو د نور پانې توېږي پسې
دد نيا گی له شوره ډکه ورځه
ورو ما ښامېږي او چوپېږي پسې
په دې ما ښام کې دناقوس شرنگهار
غوږ ته له لرې رارسېږي پسې
دا څه زړه وړونکې آسماني نغمه ده
چې له دې ستورې را بهېږي پسې
له هغه لرې ښايسته ستورې!!
له اې آزاده وارسته ستوري!!

يا دونه :

د پوشکين او لرما نتوف شعرونه دافغانستان را ديو د روسي تر جمان او سلا کار

« ا يگور سو چنکو » په مرسته او زيار پښتو شوي او مؤ ثق شوي دي ، که څه هم هغه اوس پور پريکړی او هغې نړۍ ته تللی دی خو زه د ژوند تر پا يه دهغه ددغه احسان منونکی يم.